

15

Page

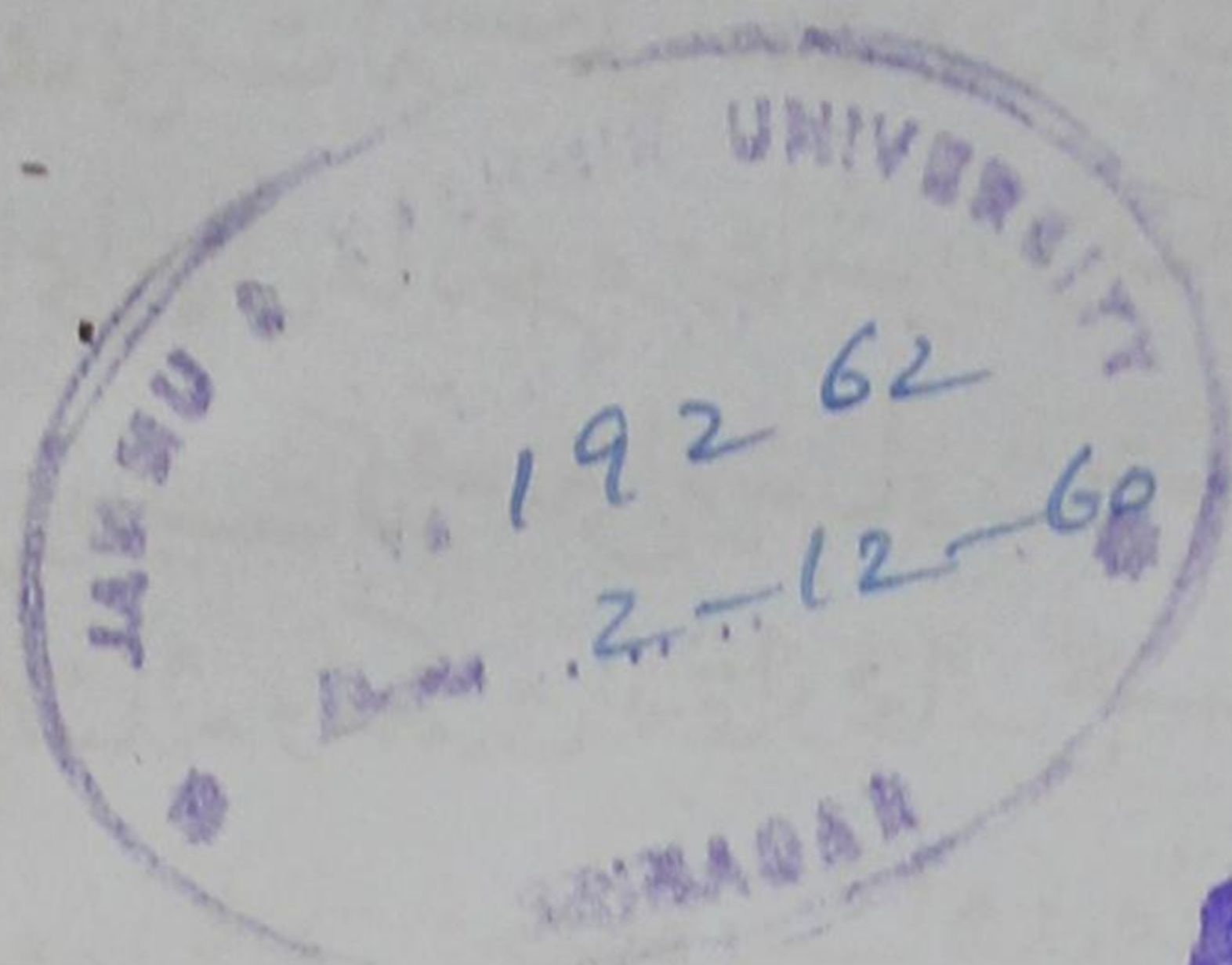

۲۹۷
۳۴۷۸۳
ف

297.09
4

ST/02
//

ST 01
Ro

محرم و عاشورا

از تالیفات است که مشتمل است بر زیارت و
دعا و تمامی اعمال ماه محرم و عاشورا و نیز
منشوره ایست که قسمتی از شهادت حسینی
علیه السلام و حکمت انعقاد مجالس حسینی
و فلسفه زیارت و حضور مشاهد مقدس
و غیر آنرا نیز بیان میکند امیدوارم که
شیعیان خافوا ده رسالت و دوستان
اهل بیت طهارت از آن بهره گیرند و
نگارنده را بدر نیکی یاد کنند

۲۷ شوال سال ۱۳۵۹ هجری در بمبئی

محمد حسین نجفی

فهرست

مجله

- ۳ چهار ماه حرام و احترامان
- ۴ قسمتی از واقعات محرم و فائده روزه روز اول و سوم این ماه
- ۴ واقعه اصحاب فیل غلبه مختار بر فرزندان زیاد
- ۵ انقراض دولت بنی عباس و مدت پادشاهی آنها
- ۵ وفات حضرت امام زین العابدین علیه السلام
- ۶ فرمائش حضرت رضاع بفرزند شیب
- ۷ ثواب گریستن بر حسین ع
- ۹ ثواب گریستن و فضیلت مجالس حسینی ع
- ۱۰ مجالس محرم و فوائد آن
- ۱۱ وجه مناسبت روایت مشهوره حسین منی
- ۱۱ اثر مجالس حسینی در هندوستان
- ۱۲ شماره شیعه در هندوستان بر حسب نقل مجله رضوان
- ۱۳ ابتداء رسمیت مجالس حسینی در اسلام
- ۱۳ شماره جمعیه شیعه عالم
- ۱۳ مدت پادشاهی آل بویه و تاریخ وفات معز الدوله

فہرست

۶۴۰

۱۳

مرثیہ گویان زمان امام صادق وغیرہ

۱۳

ثواب مرثیہ گفتن و مرثیہ خواندن برائے حسینؑ

۱۴

حکمت مجالس حسینیؑ

۱۵

اہتمام شریعت بنماز

۱۷

در فضیلت نماز

۱۹

در بیان اعمال ماہ محرم

۲۰

دعاے رویت ہلال محرم

۲۰

اعمال شب اوّل محرم

۲۱

اعمال روز اوّل محرم

۲۲

دعاے بعد از نماز نماز روز اوّل محرم

۲۲

دعا برائے سلامتی از آفات

۲۳

نماز اوّل ہر ماہ

۲۵

روز تاسوعا

۲۶

فضیلت بیداری کشیدن در شب عاشورا

۲۷

فضیلت زیارت شب عاشورا و ماندن در کربلا

فهرست

۲۸۰

نماز شب عاشورا

۲۸

دعای شب عاشورا

۲۹

روز عاشورا و ظلم بنی امیه

۳۳

ظهور آیات در روز عاشورا

۳۴

نقل آیات روز عاشورا از ابن اثیر و ابن حجر حنفی

۳۴

سبب سرخی در آسمان

۳۶

گریستن رسول خدا ۴ بر حسین بروایت شیخ کیلانی

۳۷

گرفتن رسول خدا ۲ خاک کربلا بروایت ابن حجر حنفی

۳۸

خواب دیدن ام سلمه پیغمبر در روز عاشورا بروایت ابن حجر

۴۰

سرمد در روز عاشورا از موضوعات است از طریق حاکم

۴۱

وفات ابن حجر

۴۱

پول دادن معاویه بسمه برای نقل تفسیر دروغ بر خلاف علی

۴۲

وفات ابن ابی الحدید

۴۲

شماره احادیثی که ایام ۲۰۴ در باره علی وارد کرده

۴۲

تاریخ وفات سیدها ششم حیرانی

۴۲

۴۳	جماعتی را که معاویه برای وضع احادیث برخلافت علی
۴۳	شماره منبرهای بنی امیه که علی را بر آنها سب می نمودند
۴۴	تولّد و تربیّه امریست عقلی
۴۵	محبت اهل بیت و گریستن بر آنها
۴۶	فرمایش پیغمبر فاطمه در باب شفاعت گویه کنندگان بر حسین
۴۷	ترک حوائج در روز عاشورا
۴۸	در بیان اعمال روز عاشورا
۴۹	ثواب یاد نمودن امام حسین در وقت اشامیدن آب
	ولعن بر قاتلان آنحضرت
۴۹	وفات ابن قولویه وفات شیخ مفید
۵۰	طریق تعزیت دادن بیکدیگر در روز عاشورا
۵۱	دعای صبح عاشورا
۵۷	عمل روز عاشورا
۵۹	دعا بعد از عمل عاشورا
۶۶	فضائل زیارت رسول خدام و علی و حسن
۶۶	فضائل زیارت امام حسین

فهرست

شماره

۶۷	کسیکه بدون سبب ترك زیارت کند
۶۸	فائده زیارت امام حسین و گناه تارك ان
۶۹	در وجوب زیارت امام حسین ع
۷۰	نقل قول بوجوب زیارت
۷۲	در فضیلت زیارت آنحضرت در روز عاشورا
۷۳	ثواب آب دادن در نزد قبر حسین ع
۷۳	ثواب زیارت آنحضرت در روز عاشورا
۷۵	ترك حوائج در روز عاشورا
۷۶	در بیان ثواب زیارت عاشورا
۷۶	زیارت عاشوراء معروفه
۸۳	دعای علقمه
۹۱	محمد بن المشهد و وفات ابن نما وفات حاجی فوری
۹۲	زیارت عاشورا از دور بروایت صاحب فرار کبیر
۱۰۱	زیارت دیگر در روز عاشورا که در آخر روز خوانند ان مناسب است
۱۰۵	زیارت تمامی شهداء بروایت سید بن طاووس
۱۱۷	خاتمه در آداب زیارت است

محرم و عاشورا

از سلسلہ منشورات نجفی

درومبئی

پرنسپس بیلڈینگ نمبر ۱۸

پنجشنبہ ۲۷ شوال ۱۳۵۹ھ

مطابق ۷ اذرماہ باستانی سال ۱۳۱۹ھ خورشیدی

مؤلف

محمد حسین النجفی

در مطبع سلطانی ۱۲ پیر ولین بمبئی ۱۰ طبع پوشید

محرم وعاشور

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآله
الطاهرين واللعنة على أعدائهم من الآن إلى قيام يوم الدين
وبعد این مختصر نسبت در اعمال ماه محرم وعاشور و بیان
پاره از واقعات تاریخی آن برائے همکیشان خودتالیف نموده
و انرا محرم وعاشور انام نهادم از خداوند توفیق اتمام آنرا
خواستارم

کتابت بنندگان محمد حسن نجفی بن المرحوم الحاج شیخ
ابوالقاسم نجفی کاشانی طاب الله ثراه پنجشنبه ۲۷ شوال
سال ۱۳۵۹ هجری در بمبئی

بدان که خداوند دوره سال را بر حسب طبیعت وازده
ماه قرار داد و در قرآن بان اشاره نمود و فرمود ان عِدَّةَ
الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنِي عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ
يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ
(سورة توبة آية ۳۷)

(یعنی بد رستیکہ شمار ہوا) ماہ ہما نزد خداوند در کتاب خدا
 روزیکہ آسمانها و زمین را آفرید و دوازده ماہ است چہار ماہ
 ازان حرام است) وان چہار ماہ حرام ماہ رجب، ماہ
 ذیقعدہ، ماہ ذیحجہ و ماہ محرم است خداوند از میان
 ماہہا مے دوازده گانہ این چہار ماہ را محترم شمرد و
 جنگ و جہاد را در ان حرام گردانید

ماہ محرم نزد اہل جاہلیت نیز محترم بشمار میرفت جنگ
 را در ان جائز نمیدانستند و باندا زہ از جنگ در ان پرہیز
 مینمودند کہ اگر کسی در این ماہ برکشندہ پد و خود دست
 مییافت متعرض او نمیشد و با انکہ پیغمبر خاتم (صلی اللہ
 علیہ وآلہ) نیز با مرتب العزۃ جنگ را در ان حرام نمود
 سرکشان کوفہ و شام حرمت خدا و رسول و اہل بیت آنحضرت
 و حرمت این ماہ را ملاحظہ نمودند فرزند پیغمبر و ریحانہ
 ان حضرت و سید شباب اہل جنت را در این ماہ شہید
 کردند و اہل بیت و مے را اسیر نمودند

ماہ محرم ماہ اول سال اسلامی است و در ان واقعات
 بسیار رخ داده دعائے حضرت زکریا در مہر و زاول ان مستجاب
 شد خداوند یحیی را بوی عطا فرمود لذا روزہ این روز

مستحب و دعا در آن مستجاب است روز سوم این ماه یوسف
 صدیق از چاه نجات یافت روزه این روز برای دفع غمها
 و از برای آسان شدن کارها و خلاصی از هموم وارد گردید
 و در پنجم این ماه حضرت موسی بن عمران از دریا گذر کرد
 و در روز هفتم بمناجات پروردگار برآمد و در نهم این ماه
 یونس از شکم ماهی بیرون شد و نجات یافت و در ذیقعد
 نیز نوشته اند و در هفدهم واقعه اصحاب فیل پیش آمد و
 اینان قومی بودند که بسر کردگی تبع از یمین برای ویران کردن
 کعبه آمده بودند و فیل را که نام او محمود بود برای هدم
 کعبه پیش انداخته وارد حرم شدند و این گروه شصت هزار
 تن بودند خداوند پرندگان را که ابابیل نامیده میشوند
 بر آنها مسلط کرد و بر هر یک سنگریزه پرتاب نموده هلاک
 شدند و در قرآن مجید در سوره فیل بان واقعه اشاره گردیده
 در محرم سال ۶۷ هجری ابراهیم بن مالک اشتر بامر مختار
 جنگ عبید الله بن زیاد رفت و در کنار نهر زاب عراق
 بر ابن زیاد غالب آمد عبید الله بن زیاد کشته شد سر او را
 گرفته و بد نش را سوزانیدند و برخی کشتن ابن زیاد را در
 روز عاشورا نویسند و نیز در بیستم محرم ۵۵ هجری

ہلا کو خان تاتار با صد ہزار تن وارد بغداد شد مستعصم
 آخرین سلسلہ بنی عباس را از بین برد و دورہ خلافت
 آنان پس از پانصد و بیست و چہار سال بپایان رسید
 و در ۲۵ محرم سال ۹۵ ہجری چہارمین امام حضرت
 زین العابدین علیہ السلام وفات نمود در شب و روز وفات
 آنحضرت سوگوارے مناسب است و طبری در
 اعلام الوری روز وفات آنحضرت را شنبہ دوازدهم
 سنہ ۹۵ ہجری نوشتہ است و بزرگترین واقعات ماہ محرم
 واقعہ جانسوز کربلا است کہ اہل تاریخ و خبران واقعہ
 را بتفصیل در مؤلفات خود یاد نمودہ اند روز دوم
 محرم سنہ ۶۱ ہجری امام حسین علیہ السلام وارد زمین
 کربلا شد و روز ششم این ماہ چہار ہزار لشکر از طرف
 پور زیاد بسرکردگی عمر بن سعد و قاص براے کشتن سبط
 پیغمبر وارد ان سرزمین شدند و تا عصر روز نہم
 بروایات معتبری ہزار تن براے کشتن فرزند پیغمبر
 در زمین کربلا اجتماع نمودند و با آنکہ خود را مسلمان
 میگفتند حرمت رسول خدا را در بارہ اہل بیت حضرت
 مراعات نمودند و با آن سفارشات اکیدہ کہ در بارہ

اهل بیت خود نموده بود بر عکس آنچه توانستند از جور
 و ظلم بان خانواده عصمت خود داری نکردند چون در
 این ماه واقعه شهادت حضرت سیدالشهدا و اصحاب و
 اولاد آنحضرت و اسیر اهل بیت آن بزرگوار و پیش آمد
 ماه غم و اندوه اهل بیت رسالت و ائمه اطهار گردید
 ائمه و بزرگان در این ماه چون مصیبت نزدگان با کمال
 حزن بسر میبردند و این ماه را ماه عز و سوگواری
 میشمردند از این رو سزاوار است که پیروان اهل بیت
 بلکه همه مسلمانان که خود را امت حضرت خاتم الانبیاء
 (صلی الله علیه و آله) دانند تأسی به پیغمبر اکرم نموده
 برای خوشنودی خدا و رسول مانند اهل بیت آنحضرت
 این ماه را بحالت مصیبت زدگی محزون و غمین بسر برند
 و از عزاداری فرزند پیغمبر خود داری نکنند و چنانکه
 طبقه و رویه اهل بیت در این ماه بود عمل کنند در
 مزار مجار و غیره روایت شده که حضرت رضا علیه السلام
 بفرزند شیبی فرمود ای پیر شیبی محرم ماهی است که
 اهل جاهلیت و قبائل عرب حرام میدانستند در آن
 ظلم و قتال را بر اهل حرمت آن و این امت حرمت آن را

نگاه نداشتند و حرمت پیغمبر را ملاحظه نکردند و کشتند
 در این ماه فرزندان او را واسیر گرفتند زنان او را و بغارت
 بردند اموال او را پس خداوند هرگز نیاورد آنها را
 آنگاه فرمود ای پسر شیب اگر بر چیزهای گریبان شوی پس
 گریه کن بر حسین بن علی بن ابی طالب پس بدوستیکه
 کشتند او را چنانیکه گوسفند را میکشند و کشتند
 با او از اهل بیت او هیچده تن مردانیکه در روز زمین
 شبیه و مانند نداشتند و تحقیق گریستند آسمانها را
 هفت گانه و زمینها از برای کشته شدن حسین و پس از
 کشته شدن و چهار هزار فرشته برای یارانش فرو آمدند
 زولیده و گوگرد آلوده روئے مجاور قبر او کشتند تا گاهی
 که قائم آل محمد ظاهر شود پس در کباب امان یا و یا او
 باشند و شعار آنان یا لیسار ایت الحسین باشد
 ای فرزندان شیب روایت کرد مرا پدرم از پدر خود از جد^ش
 گاهی که جدم حسین شهید شد آسمان خون و خاک سرخ
 باریدن گرفت ای پسر شیب اگر بگویی بر حسین چند انگه
 اشکهای تو بر گونه های تو جاری شود خدای بخشد از تو
 هر گناه کوچک و بزرگ و کم و زیاد را آنگاه فرمود ای پسر^{شیب}

اگر خوش داشته باشی که ملاقات کنی خدای عزوجل را
در حالتیکه از هر گناه پاکیزه باشی پس زیارت کن حسین را
و نیز از حضرت رضاء منقول است که چون ماه محرم
میشد کسی پدرم امام موسی را خندان نمیدید و اثر
اندوه و حزن بر آنحضرت ظاهر میشد در مجموعه دهه اول
ماه و چون روز دهم میشد روز مصیبت و اندوه او بود
و میگفت امروز روز شهادت امام حسین است

از تفسیر علی بن ابراهیم از امام باقر علیه السلام روایت
شده است که آنحضرت از پدر بزرگوار خود علی بن الحسین
علیه السلام روایت نمود که آنحضرت فرمود هر مؤمنی
که چشمانش از برای کشته شدن حسین بن علی قطره
اشک بچکاند تا آنکه برگونه اش جاری شود خداوند
در غرفهای بهشت او را جاودانه جای دهد و نیز از
صادق ال محمد روایت شده است که آنحضرت فرمود
کسیکه مصائب حسین در نزد او یاد شود و باندازه
بال مگس اشک از چشم او ریزد مییابد ثواب او بر
خدای عزوجل و خدا راضی نمیشود پاداش او را مگر
بردن به بهشت و نیز از امام علی صدوق از حضرت

امام رضا ع روایت شده انحضرت فرمود کسی که یاد کند
 مصائب ما را و بگوید برای چیزیکه بر ما وارد شد ازستم
 ورنج روز قیامت در درجه ما یا ما میباشد و کسی که
 بشنواند مصیبت ما را پس بگوید و دیگری را بگوید
 نخواهد گویست دیدگان او در روزی که چشمها گریان
 خواهد بود و کسی که بنشیند در مجلسی زنده بدارد
 امر ما را نخواهد مرد دل او و زیاده دلها خواهند مرد میگویم
 زنده داشتن امران بزرگواران در نتیجه احیای حکام
 شریعت و مهیا گردیدن برای عمل است حکمت تشکیل مجالس
 و گریستن بران مظلومین نیز برای این امر است پس
 در نتیجه مجالس و حضور دران و شنیدن فضائل و
 مناقب خانواده رسالت و احکام الهی و گفتارهای
 اخلاقی انسان صاحب معرفت میشود چه از برای
 نوع مردم همه وقت تحصیل دانش و معرفت ممکن نیست
 مگر بوسیله و بهترین وسائل این گونه مجالس است
 در عرض سال هر که را مشاهده میکنی بکار خود مشغول
 است با طبیعه برای زندگی و اداره نمودن اجتماعات
 خود بکسب و کار شبانه روز خود را بسر میبرد مگر برخی

از مردم که گاهی حاضر مجالس سالانه میشوند و استماع
 مصائب میکنند و تخیلی معلومات میرسند ولی قوع
 مردم چون محرم شود به بهانه آن تا ممکن است از حضور
 مجالس خودداری نمیکنند و در نتیجه حاضر شدن در آن
 استماع مصائب نموده و مطالب شنوند و نسبت بمقام و
 مرتبه اهل بیت علیهم السلام دانا گردند پس این گونه
 مجالس بهترین وسیله ایست که شخص از جملة شنیدن
 وعظ و نصیحت تربیت میشود و نموده نسبت بتاریخ
 اسلام و احوالات معصومین علیهم السلام باخبر میگردد
 بسبب این مجالس است که همت بتکالیف خود دانا میشود
 در اثر اجتماعات آن در میان افراد تولید علاقه و
 آشنائی میگردد و نیز بسبب این گونه مجالس است
 که میتوان پی باحوال ضعفای امت برد و از احوال
 بیچارگان آنان باخبر شد بسبب انعقاد این مجالس است
 که اسلام زنده میماند مذهب در دلهای مردم از زن
 و مرد، کوچک و بزرگ پایدار میشود این مجالس خاصه
 مجالس محرم بهترین اجتماعات تبلیغی است که در میان
 ملل اسلام بلکه ملل عالم شیعه فقط بان اختصاص

یافته و مفتخر گردیده اند بسبب این مجالس است که حکمت
 شهادت حسینی برای عموم روشن میشود و بخوبی معلوم
 میگردد که حکمت شهادت حسینی فداکاری جنابش
 احیاء امور پروردگار و زنده نمودن اسلام و ظاهر
 گردانیدن حقیقت و بیدار کردن مسلمانان و نشر
 دادن اینگونه امور بوده پس چنانیکه جدش رسول
 خدام علت محدث اسلام بود بر راستی و حقیقت حسین
 علت صقیه این دین شریف گردید یعنی ظهور اسلام
 و نشر آن اگر چه بوسیله رسول خدام شد لیکن بقا
 و پابندگی آن در اثر شهادت حضرت امام حسین
 علیه السلام واقع گردید نتایج و آثار اجتماعی اسلامی
 که در این سیزده قرن بواسطه مجالس حسینی ظاهر
 گردید بخوبی روح بیان و حقیقت گفتار حضرت محمد
 حَسْبُكَ مِنِّي وَ اَنَا مِنْ حَسْبِكَ را روشن نمود امروزه
 اگر چه روح تمکین و تعبد و خلوص از مردم جهان سلب
 گردیده لیکن باز هم مردم آزاد فکر با سیاست که پیونگا
 برند و آثار و افعات را میفهمند تصدیق نتیجه
 فداکاری و شهادت حسینی را مینمایند گفتار اهل

زبان مقالات اهل قلم بهترین گواهی است برگرفته من
 ونظر بر اینکه مبنای این مختصر دعا و زیارت است مجبور
 گردیدم که زیاده قلم فرسایی در این باره ننمایم و باندازه
 مناسب اکتفا نمایم پس در اثر این مجالس است که با وجود
 ان اقتدارات مخالفین و فشار دشمنان خانوادہ رسالت^ت
 و معاندین اسلام جمعیت امروزه شیعه بملیونها شماره^(۱)
 رسیده بسبب مجالس مصیبت است که توده هندوستان
 حسین شناس گردیده و چه بسا از بت پرستان آن مرزند
 که بمرثیه گوئی آنحضرت افتخار کنند و رساله های
 مرثیه آنان بر یورچاپ رسیده مجالس حسینی است
 که شیعه هندوستان را امروزه بے ملیون رسانده
 و کلیتہ شیعه را در جهان نامی گردانیده رسمیت این
 مجالس و ابتدای آن اگرچه از دودہ دیالمر عصر مغز الدوله^(۲)
 است و او اولین کسی است که در عصر حکومت خود در
 بغداد حکم کرد که در دہ اول محرم اقامہ مجلس عزائے

(۱) جمعیت شیعه را هفتاد ملیون زیاد تر و کمتر نیز نوشته اند

(۲) دیالمر همان پادشاهان ال بریه ایران میباشند که از شکر تا

۳۲۵ شکر شهریارے آنها بپایان رسید (۳) مغز الدوله از

طرف برادر خود رکن الدوله امارت در بغداد داشت و در سنه ۳۵۴ وفات نمود

سیدالشهداء نمایند و آنرا رسماً جاری نمود ولی استماع
مصیبت و جمع شدن برای شنیدن از همان تاریخ قدیم
و عصر ائمه علیهم السلام بوده این سنت سنیه خدا متها
بجامعه اسلامی نمود و ملت شیعه را بیک سلسله
مظلومان بهم پیوند کرد از این جهت بود که حضرات
ائمه علیهم السلام ترغیب بر این امر مینمودند خود استماع
مصیبت میگرددند و بر مظلومیت حضرت امام حسین
میگریستند ابو عماره و ابن ابی شعیبه از جمله کسانی بودند
که در محضر امام صادق ع مرثیه خواندند و آنحضرت
گریست و ثواب مرثیه گفتن بر ائمه حسین ع را بجهت
آنها بیان فرمود در کامل الزیارة است که ابوهارون
مکفوف در خدمت حضرت صادق ع مرثیه خواند
آنحضرت گریست و مخدرات حرمن نیز بهیجان آمدند
پس چون همگی ساکت شدند امام بویه فرمود کسی که
برای حسین انشاد شعر کند و ده نفر را بگریانند
برای او است بهشت آنکه حضرت بکنفر بکنفر که نمود
تا آنکه فرمود کسی که برای حسین ع انشاد شعر
نماید و بگریانند یکی را برای او است بهشت پس از آن

فرمود کسی که حسین را یاد کند و بگوید بر اے او است
بهشت دعبل خزا عی است که بر اے حضرت رضاء انشا
شعر کرد جتا بش را گویانید و اهل حرم آنحضرت نیز
گریه نمودند پس بھر حال این مجالس حسینی بزرگترین
وسیلہ حکیمانہ ایست از برای اجتماع و آشنا شدن
بمظلومیت خانوادہ رسالت این مجالس نفوس پاکیزہ
می نماید و متوجہ بطرف داری مظلومین و نفرت از ظالم
می کند پس ب مردم شیعه لازم است که قدر این مجالس
را بدانند و اهتمام در پایداری آن کنند و آن را بهترین
وسیلہ از برای نشر اسلام و مذہب بدانند چشم بسته
حاضرین مجالس نشوند بلکه کوشش کنند کہ فهمیدہ
و مؤدبانہ حاضر گردند و نتیجہ حضور خود را عملی کنند
انچه بشنوند بد یگران بیاموزند و زنان و کودکان را
بایدانت بار آورند و یکدیگر را بر تشکیل و انعقاد این
گونه مجالس تشویق کنند و اعظین و اهل منبر را
تجلیل و احترام نموده و آنها را ترغیب نمایند کہ بوعظ
و نصیحت مردم را بیدار کنند و از این غفلت برهانند
احکام اسلام تہذیب اخلاق و آداب اجتماع را کہ

مایه سعادت قوده است بآنها بفهمانند و بوسیله این
 مجالس اصول و فروع احکام را بمردم برسانند اتفاق و
 یگانگی را در میان آنها نشر دهند از اختلافات و تفرقه
 که مایه شقاوت و بدی انجام است مردم را بیاگاهانند
 اهمیت نماز و بزرگی آن و اثر و ثمر آنرا و نیز عقاب عذاب
 تارك آنرا اشکارا بگویند خداوند در کلام پاک خود
 میفرماید **وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ فَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ**
إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ یعنی طلب استعانت و مدد کنید بسبب
 بردباری و نماز پس بدوستی که آن بزرگست بفرودت آن پس
 بسبب استمداد و نماز و بردباری است که انسان در امور
 مشروع خود پیشرفت کند در جای دیگر نسبت با ثبات نماز
 میفرماید **إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ** یعنی نماز
 جلوگیری میکند از کردار زشت و اندیشه نکوهیده نمازی
 از ارکان اسلام و ستون ایمان است و هرگز بدون آن
 ممکن نیست شخص مسلمان مومن شود امام باقر میفرماید
بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَالْحَجِّ وَالصَّوْمِ
وَالْيُؤَلَايَةِ یعنی بنا شده است اسلام بر پنج امر نماز و زکوة و
 حج و روزه و محبت خانواده رسالت متاسفانه با آنکه

پیغمبر اکرم^۲ میفرماید لَيْسَ مِنِّي مَنْ اسْتَحَفَّ بِالصَّلَاةِ
لَا يَرُدُّ عَلَى الْخَوْضِ لَا وَاللَّهِ یعنی کسیکه سبک شمار نماز را از
من بیست و پنج سولند بر حوض بر من وارد نخواهد شد
دید می شود که قهاون و سستی بنماز عمومیت پیدا کرده
و چه اندازه ها از مردمان نسبت باصل نماز و یا نسبت
با اوقات نماز و یا نسبت با احکام نماز بی پروائی کنند و
نسبت بان اهمیت ندهند بلکه چون امر عادی آنرا
بنحویک عمل معمولی ادا کنند با آنکه امام^۳ میفرماید
شفاعت ما نمیرسد بان کسی که بی پروائی بنماز کند در
روایت نبوی^۴ است کسیکه نسبت بنماز خود قهاون
نماید یعنی بی پروائی کند خدا او را مبتلا به پانزده
صفت خواهد ساخت برکت را از عمر و روزی او بردارد
اثار نیکان را از او بر طرف میسازد و هر عملی را که بجا
میاورد نسبت بان ما جور نخواهد بود دعای و عی
باسمان نرود و از برای او بهره در دعای نیکان نخواهد بود
تشنه و گرسنه و ذلیل شده از دنیا رود پس از مرگ خدا
بر او فرشته مؤکل کند که در گور او را بیا زارد و قبر بر او
تنگ شود و تاریک گردد و در قیامت بر او ملکی را مؤکل
گرداند که او را برود رکشد و مردمان بر او نظر کنند

گردانند که او را برود رکشد و مردمان بر او نظر کنند و بسختی
 از او حساب گیرند و خدا با او نظر نکند و تزکیه اش نکند و
 از برای او خواهد بود عذاب دردناک باز هم پیغمبر اگر فرمود
 الصلوة معراج المؤمن نماز وسیله معراج روحانی مؤمن
 است و باز فرمود الصلوة عمود الدین ان قبلت قبل
 ما سویها وان ردت ردة ما سویها یعنی نماز ستون دین است
 اگر پذیرفته شود همه اعمال نیز پذیرفته خواهد شد
 و اگر قبول نشود باقی اعمال نیز مردود گردد
 روز عاشورا با آن گرفتار می و گرمی معرکه بمرقسیم که بود
 امام نماز را ادا نمود اهتمامی که معصومین صلوات الله
 علیهم اجمعین نسبت بنماز داشتند اهمیت نماز را بیش
 از همه چیز می رساند در قرآن است که مالک دوزخ از
 دوزخیان پرسش کند ما سلکم فی سقر چه چیز شما را بدوزخ
 درآورد؟ در پاسخ گویند لم نك من المصلین نبودیم
 ما از نماز گذاران پس بردوستان خوانده رسالت لازم
 است که کوشش در پیروی آنها کنند یا بند نماز باشند
 سستی و قهاون در امر آن نکنند مقید باوقات نماز
 شوند چه بجا آوردن نماز در وقت فضیلت نماز آثار بسیار

دارد پیغمبر اکرم صیفرماید نیست بنده که اهتمام باوقا^ت
 نماز و مواضع افتاب کند مگر آنکه من ضامن میشوم
 برای او اسایش در وقت مرگ را و دور شدن غم و اندوه
 را از او و نجات از آتش را و در روایت دیگر است که حضرت
 صادق ع فرمود امتحان کنید شیعیان ما را به پابندی
 باوقات نماز که چگونه محافظت بران دارند پس از اینجا
 معلوم میشود که محافظت اوقات نماز و پابندی بران
 از آثار تشیع و پیروی اهل بیت علیهم السلام است
 پس چنانیکه اهتمام بر نماز از دیانت است اهتمام بر وقت
 و پابند بودن بان از ایمان است پس بر مسلمانان و
 دوستان اهل بیت لازم است که نسبت باوقا^ت نماز^ت محافظه
 نمایند و چون اواز مؤذن راشنوند دست از کار کشیده
 و بایک روح پاکیزه لبیک گویند حاضر برای مصلی و نماز
 گردند مخصوصاً در ایام محرم و غیره که حاضر مجالس خطابه
 و وعظ میشوند باید مقید شوند که خطابه و وعظ را قبل
 از رسیدن وقت بآنها رسانند خداوند در کلام مجید
 میفرماید حافظوا علی الصلوات و الصلوة الوسطی
 و کونوا لله قانتین .

در ماه محرم اعمالی چند وارد گردیده که بجا آوردن آن
 مستحب است یکی روزه است که آوردن آن در تمام
 ماه محرم سنت است مگر روز عاشورا که روزه گرفتن
 آن بقصد مبارکی حرام است چه بنی امیه لعنهم الله
 عاشورا را برای خوشنودی شهادت حضرت امام حسین روزه
 می گرفتند و روزه گرفتن در آنرا مبارک میدانستند
 سید ابن طاووس در اقبال از امام صادق روایت نموده
 که روزه محرم نکه میدارد و روزه گیرنده را از تمامی گناهان
 و روزه دهم اول محرم و استحباب آنرا شیخ طوسی نیز
 نقل نموده چون روز عاشورا بزرگترین روز مصیبت
 ما مسلمانان است برای تاسف باهل بیت مناسب است
 که تا بعد از عصر بحالت گرسنگی و تشنگی بمانند و نگاه
 بتزیت یا غیر آن افطار نکنند و عمده اعمالی که از برای محرم
 وارد شده است یکی اعمال شب و روز اول محرم و
 دیگر اعمال شب و روز عاشورا است

اما اعمال شب اول محرم پس آن چند چیز است اول دعائی است
 که خواندن آن هنگام رویدن هلال ماه محرم مستحب
 است و سید بن طاووس در کتاب اقبال از کتاب مختصر

از منتخب نقل نموده و دعا اینست اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ
 اللَّهُ أَكْبَرُ رَبِّي وَرَبُّكَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَالَمِينَ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَنِي وَخَلَقَكَ وَقَدَّرَنِي وَقَدَّرَكَ
 فِي مَنَازِلِكَ وَجَعَلَكَ آيَةً لِلْعَالَمِينَ يَا هَيَّ اللَّهُ بِكَ
 الْمَلَائِكَةُ اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا يَا أَمِنَ وَالْإِيمَانِ وَالْ
 السَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ وَالْغِبْطَةِ وَالسُّرُورِ وَالْبَهْجَةِ وَ
 نَبْتِنَا عَلَى طَاعَتِكَ وَالْمُسَارِعَةِ فِيمَا يُرْضِيكَ اللَّهُمَّ
 بَارِكْ لَنَا فِي شَهْرِنَا هَذَا وَأَمْرِزْنَا خَيْرَهُ وَبَرَكَتَهُ
 وَيُمْنَهُ وَعَوْنَهُ وَفَوْزَهُ وَأَصْرِفْ عَنَّا شَرَّهُ وَبَلَاءَهُ
 وَفِتْنَتَهُ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ و نیز دعای
 مبسوطی نقل نموده که جای بیان آن نیست

دوم نماز است که از رسول خدام روایت شده و
 سید در اقبال آنرا نقل نموده و آن صد رکعت است هر دو
 رکعت بیک سلام در هر رکعت بعد از سوره فاتحه سوره
 اخلاص را بخواند فرمود کسی که این نماز را بخواند و روز
 اول محرم را روزه بگیرد و خیر آن سال برای او میماند و
 از فتنه های آن سال تا سال آینده محفوظ خواهد ماند
 و هرگاه قبل از آن از دنیا رود به بهشت خواهد رفت

سیم دور رکعت نماز است که باز از آن حضرت روایت
نموده است در هر رکعت بعد از حمد یا زده مرتبه سوره
قل هو الله احد بخواند کسیکه این نماز را بخواند و صبح
آن روز را که روز اول سال است روزه بدارد پس او
مانند کسی است که صد و مت بر خیر آن سال نموده و تا سال
آینده همیشه محفوظ خواهد ماند و هرگاه پیش از آن از
دنیا برود بهشت رود

چهارم دور رکعت نماز است که باز از آنحضرت روایت
نموده است در رکعت اول بعد از حمد سوره انعام و در
رکعت دوم بعد از حمد سوره یس بخواند

و اما اعمال روز اول محرم پس آن چند عمل است
اول گرفتن روزه است و در آن روز دعای حضرت
زکریا برای خواستن فرزند مستجاب گردید ربان بن
شبيب از حضرت امام رضا علیه السلام روایت نموده
که آنحضرت فرمود هر که این روز را روزه بدارد و خدا
را بخواند خداوند دعای او را مستجاب مینماید چنانکه
دعای زکریا را مستجاب نمود

دوم دور رکعت نماز است که مجلس در زاد المعاد و غیره

آنرا نقل نموده اند انحضرت امام رضا علیه السلام منقولست
 که جناب رسول خدام روز اول محرم دو رکعت نماز بخوانند
 چون فارغ میشد دست بدعا بر میداشت و این دعا را
 سه مرتبه میخواند اللَّهُمَّ أَنْتَ إِلَهُ الْقَدِيمِ وَ
 هَذِهِ سَنَةٌ جَدِيدَةٌ وَأَسْأَلُكَ فِيهَا الْعِصْمَةَ مِنَ
 الشَّيْطَانِ وَالْقُوَّةَ عَلَى هَذِهِ النَّفْسِ الْأَمَّارَةِ
 بِالسُّوءِ وَالْإِسْتِغَالَ بِمَا يُقَرُّ بِنِيِّ إِلَيْكَ يَا كَرِيمُ
 يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ يَا عِمَادَ مَنْ لَا عِمَادَ لَهُ يَا
 ذَا خَيْرَةٍ مَنْ لَا ذَخِيرَةَ لَهُ يَا حِرْزَ مَنْ لَا حِرْزَ لَهُ يَا
 غِيَاثَ مَنْ لَا غِيَاثَ لَهُ يَا سَنَدَ مَنْ لَا سَنَدَ لَهُ يَا
 كَنْزَ مَنْ لَا كَنْزَ لَهُ يَا حَسَنَ الْبَلَاءِ يَا عَظِيمَ الرَّجَاءِ
 يَا عِزَّ الضُّعْفَاءِ يَا مُنْقِذَ الْغُرَقَى يَا مُنْجِيَ الْمَلَائِكَةِ
 يَا مُنْعِمَ يَا مُجِئُ يَا مُفْضِلُ يَا مُحْسِنُ أَنْتَ الَّذِي
 سَجَدَ لَكَ سَوَادُ اللَّيْلِ وَنُورُ النَّهَارِ وَضَوْءُ الْقَمَرِ
 وَشُعَاعُ الشَّمْسِ وَدَوِيُّ الْمَاءِ وَخَفِيفُ الشَّجَرِ
 يَا اللَّهُ لَا شَرِيكَ لَكَ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا خَيْرَ أُمَّةٍ
 يُظُنُّونَ وَأَعْفِرْ لَنَا مَا لَا يَعْلَمُونَ وَلَا تَوَاضِعْنَا
 بِمَا يَقُولُونَ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ

وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ
رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْ
قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً
إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

سَمِّم خواندن نماز اول هر ماه است و آن دو رکعت است
در رکعت اول بعد از حمد سی مرتبه قل هو الله احد و در
رکعت دوم بعد از حمد سی مرتبه انا انزلناه بخواند و
بعد از سلام هر چه ممکن باشد تصدق کند چون چنین
کند سلامتی تمام آن ماه را خریده باشد و نماز اولها
در شب اول و هر روز نیز میتواند آنرا بجا آورد و بعد
از نماز خواندن این آیات نیز روایت شده است
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ
إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا
كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ
فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ
يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا

مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ حُسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ
الْوَكِيلُ وَأَفْوِضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنْ اللَّهُ بِصِيرُ
بِالْعِبَادِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ
مِنَ الظَّالِمِينَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ
فَقِيرُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ

چهارم در منهاج العارفين روایت نموده که از
رسول خدا صلی الله علیه و آله منقول است هر کس
این تحمیدات را در روز اول ماه محرم بخواند خدا
او را تا سال دیگر از آفات سالم بدارد

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي تَوَاضَعَ كُلُّ شَيْءٍ لِعَظَمَتِهِ وَالْحَمْدُ
لِلَّهِ الَّذِي خَضَعَ كُلُّ شَيْءٍ لِمُلْكِهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
اسْتَسْلَمَ كُلُّ شَيْءٍ بِقُدْرَتِهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي ذَلَّ كُلُّ
شَيْءٍ بِعِزَّتِهِ اسْأَلُهُ بِعِزَّتِهِ وَعَظَمَتِهِ وَمُلْكِهِ فِي هَذِهِ
السَّنَةِ الْجَدِيدَةِ الْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ وَالْعَافِيَةِ وَ
الْغُفْرَانِ وَالْعِصْمَةِ مِنَ الشَّيْطَانِ

و نیز روایت نموده هر کس در روز اول این ماه این تسبیحات
را بر حوض آبی یا ظرف آبی بخواند و از آن آب غسل کند
از براه سلامت از ناخوشیها و بیماریها در سال مفید است

بُسْحَانَ اللَّهِ مِلًّا الْمِيزَانَ بُسْحَانَ اللَّهِ مُنْتَهَى الْحِلْمِ
 بُسْحَانَ اللَّهِ مَبْلَغَ الرِّضَا بُسْحَانَ اللَّهِ زِينَةَ الْعَرْشِ
 و نیز از خواص الایات نقل نموده که هر کس این آیه را در
 روز اول ماه محرم بر کاغذ بنویسد و آن کاغذ را بشوید و
 آب آنرا در گوشه ها و صحن خانه بپاشد یا مرخص اهل آن
 خانه محفوظ مانند از مار و کثرت دم و افی و هر جانور گزند
 و اذیت کنند و آیه اینست **وَ أَمِنْ أَهْلِ الْقُرَى**
أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسًا ضَرِيًّا وَ هُمْ يَلْعَبُونَ أَفَأَمِنُوا
مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ
 و چون روز تاسوعا روز سختی بود که بر اهل بیت
 پیغمبر صلی الله علیه و اله و سلم گذشت مناسب است که
 شیعیان خانواده رسالت آنروز را با حزن و ملال بسر برند
 و بسوگواری و عزاداری حضرت امام حسین علیه السلام
 مشغول شوند و مفا تیح الجنان از امام صادق علیه السلام
 روایت است که آنحضرت فرمود **تاسوعا روزی بود که**
امام حسین علیه السلام و اصحابش را در کربلا محاصره
کردند و سپاه شام بر قتال آنحضرت اجتماع نمودند
ابن مرجان و عمر بن سعد خوشنود شدند بسبب آن

کثرت سپاه و بسیاری لشکر که بر آئے آنها جمع شده بود
جناب حسین علیه السلام و یاورانش را ناتوان شمردند
و یقین کردند که یاورے بر آئے آنحضرت نخواهد آمد و
اهل عراق او را یاری نخواهند کرد آنگاه فرمودید مردم
فداے آن ضعیف غریب

و اما شب عاشورا پس دشوارترین شبی است که بر
جناب امام حسین^ع و اهل بیت و یاوران آنحضرت
گذشت بود و ستان و پیروان حضرت رسالت لازم است
که آن شب را بزرگترین شبهای مصیبت خود دانند
و عزاداری سیدالشهداء مشغول شوند و آن شب را
با غم و اندوه بسر برند و تأسّی با جناب و اصحاب و ے
نموده چنانیکه آن بزرگوار در این شب با اصحاب به عبادت
و بندگی پروردگار بسر بردند شیعیان نیز در صورت
امکان آن شب را بعبادت بسر برند احیاء این شب
فضیلت بسیار دارد سید بن طاووس در اقبال
روایت نموده که پیغمبر^ص فرموده است کسی که شب عاشورا
را زنده دارد پس مثل آنست که خدا را بندگی نموده است
بعبادت جمیع فرشتگان و اجر عبادت کند در آن شب

مقابل است با هفتاد سال بندگی و هرگاه کسی موفق گردد
 که در این شب در کربلا باشد و آنحضرت را زیارت نمود
 و تا صبح بماند از برای او ثواب عظیم خواهد بود
 سید در اقبال از امام صادق ع روایت نموده که آنحضرت
 فرمود کسی که در شب عاشورا بیتیوته نماید نزد قبر
 حسین ع خدا را در روز قیامت ملاقات میکند الوده
 بخون خود و چنان باشد که با آنحضرت در عرصه کربلا
 کشته شده باشد و در روایت دیگر از شیخ مفید نقل
 نموده که زیارت کردن آنحضرت و ماندن در نزد آنجناب
 در شب عاشورا تا صبح خداوند روز قیامت زیارت کند
 را محشور خواهد نمود الوده شده بخون آنجناب در حله
 شهدای با آنحضرت ع

و اما در شب عاشورا پس چند نماز وارد شده است
 اول سید بن طاووس در اقبال از ابن عباس از
 رسول خدا ص روایت نموده که آنحضرت فرمود کسی که
 شب عاشورا چهار رکعت نماز در آخر شب آن بجا آورد
 و در هر رکعت یک الحمد و ده آیه الکرسی و ده مرتبه
 قل هو الله احد و ده مرتبه قل اعوذ برب الفلق

وده مرتبه قل اعوذ برب الناس بخواند پس چون سلام
دهد صد مرتبه قل هو الله احد بخواند آنگاه آنحضرت
فضیلت بسیار برای این عمل نقل نموده که جای بیان
آن نیست

دوم از رسول خدا روایت نموده کسیکه در شب
عاشورا صد رکعت نماز بجا آورد و در هر رکعت الحمد
یک مرتبه و قل هو الله احد سه مرتبه بخواند پس چون
از نمازهای خود فارغ شود هفتاد مرتبه بگوید سُبْحَانَ
اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ . و
در روایت دیگر هفتاد مرتبه استغفار نیز وارد شده
سیم نیز از رسول خدا روایت نموده است

که آنحضرت فرمود در این شب چهار رکعت نماز بجا بیاورد
(هر دو رکعت بیک سلام) در هر رکعت یک مرتبه الحمد و
پنجاه مرتبه قل هو الله احد چون از نماز فارغ شوی خدا را
بسیار یاد کن و بسیار بر رسول خدا درود بفرست و باندازه که
ممکن باشد بر دشمنان آنها لعن کن میگویم این نماز
مطابق است با نماز حضرت امیر المومنین علیه السلام که

فضیلت بسیار برای آن وارد شده است

سید در اقبال از رسول خدام روایت نموده که صد رکعت نماز در این شب بخواند (هر دو رکعت بیک سلام) در هر رکعتی بعد از الحمد سه مرتبه قل هو الله احد بخواند

چون از نمازهای خود فارغ شود هفتاد مرتبه بگوید
سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ آنگاه
حضرت برای این نماز فضیلت بسیار فرمود و در اقبال آنرا

نقل نموده و از جمله اعمال شب عاشورا خواندن دعائی است

که سید در اقبال از کتاب ریاض آنرا نقل نموده و دعای این است

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ
يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ
يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ
يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ
وَأَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الْوَضِيعَةِ الرَّخِيصَةِ الْمَرْخِيصَةِ
الْكَبِيرَةِ الْكَثِيرَةِ وَأَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الْعَزِيزَةِ
الْمُنِيعَةِ يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الْكَامِلَةِ
الْقَامَةِ يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الْمَشْهُورَةِ الْمَشْهُورَةِ

لَدَيْكَ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الَّتِي
لَا يَتَّبِعِي لَشَيْءٌ أَنْ يَتَّسِمَنِي بِهَا غَيْرُكَ يَا اللَّهُ وَ
أَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الَّتِي لَا تُرَامُ وَلَا تُزُولُ يَا اللَّهُ
وَأَسْأَلُكَ بِمَا تَعْلَمُ أَنَّكَ رِضًا مِنْ أَسْمَائِكَ يَا اللَّهُ
وَأَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الَّتِي سَجَدَ لَهَا كُلُّ شَيْءٍ دُونَكَ
يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الَّتِي لَا يَعْدِلُهَا عِلْمٌ
وَلَا قُدْسٌ وَلَا شَرَفٌ وَلَا وَقَارٌ يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ
مِنْ مَسَائِلِكَ بِمَا عَاهَدْتَ أَوْ فِي الْعَهْدِ أَنْ تُجِيبَ
سَائِلَكَ بِهَا يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ بِالْمَسَائِلِ الَّتِي
أَنْتَ لَهَا أَهْلٌ يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ بِالْمَسَائِلِ الَّتِي
تَقُولُ لِسَائِلِهَا وَذَاكَ رِهَا سَلَّ مَا شِئْتَ فَقَدْ
وَجَبَتْ لَكَ الْإِجَابَةُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ
يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ
أَسْأَلُكَ بِجُمْلَةِ مَا خَلَقْتَ مِنَ الْمَسَائِلِ الَّتِي لَا
يَقْوَى مِنْ حَمْلِهَا شَيْءٌ دُونَكَ يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ
مِنْ مَسَائِلِكَ بِأَعْلَاهَا عُلُوًّا وَارْقِعِهَا رِفْعَةً
وَأَسْنَاهَا ذِكْرًا وَأَسْطَعِهَا نُورًا وَأَسْرِعِهَا
نَجَاحًا وَأَقْرِبِهَا إِجَابَةً وَأَتَمِّمَهَا تَمَامًا وَاكْمِلِهَا

كَمَا لَا وَكُلُّ مَسَائِلِكَ عَظِيمَةٌ يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ
 بِمَا لَا يَشْبَعُنِي أَنْ يُسْأَلَ بِهِ غَيْرُكَ مِنَ الْعَظَمَةِ وَ
 الْقُدُسِ وَالْجَلَالِ وَالْكِبَرِيَاءِ وَالشَّرَفِ وَالنُّورِ
 وَالرَّحْمَةِ وَالْقُدْرَةِ وَالْإِشْرَافِ وَالْمَسَائِلَةِ وَ
 الْجُودِ وَالْعَظَمَةِ وَالْمَدْحِ وَالْعِزِّ وَالْفَضْلِ
 الْعَظِيمِ وَالرَّوَّاجِ وَالْمَسَائِلِ الَّتِي بِهَا تُعْطَى
 مَنْ تُرِيدُ وَبِهَا تُدْرَى وَتُعِيدُ يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ
 بِمَسَائِلِكَ الْعَالِيَةِ الْبَيِّنَةِ الْمَحْجُوبَةِ مِنْ كُلِّ
 شَيْءٍ دُونِكَ يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الْخُصُوصَةِ
 يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الْجَلِيلَةِ الْكَرِيمَةِ
 الْحَسَنَةِ يَا جَلِيلُ يَا جَمِيلُ يَا اللَّهُ يَا عَظِيمُ يَا عَزِيزُ
 يَا كَرِيمُ يَا فَرْدُ يَا وَتَرُ يَا أَحَدُ يَا صَمَدُ يَا اللَّهُ يَا
 رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ أَسْأَلُكَ بِمُنْتَهَى أَسْمَائِكَ الَّتِي
 مَحَلَّهَا فِي نَفْسِكَ يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ بِمَا سَمَّيْتَ بِهِ
 نَفْسَكَ بِمَا لَمْ يُسَمَّ بِكَ بِهِ أَحَدٌ غَيْرُكَ يَا اللَّهُ
 وَأَسْأَلُكَ بِمَا لَا يُرَى مِنْ أَسْمَائِكَ يَا اللَّهُ وَ
 أَسْأَلُكَ مِنْ أَسْمَائِكَ بِمَا لَا يَعْلَمُهُ غَيْرُكَ يَا
 اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ بِمَا نَسَبْتَ إِلَيْهِ نَفْسَكَ بِمَا

تُحِبُّهُ يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ بِجُمْلَةِ مَسَائِلِكَ الْكَبِيرِيَاءِ
وَبِكُلِّ مَسْأَلَةٍ وَجَدْتُهَا حَتَّى يَنْتَهِيَ إِلَى الْإِسْمِ
الْأَعْظَمِ يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَى
كُلِّهَا يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ بِكُلِّ إِسْمٍ وَجَدْتُهُ حَتَّى
يَنْتَهِيَ إِلَى الْإِسْمِ الْأَعْظَمِ الْكَبِيرِ الْأَكْبَرِ
الْعَلِيِّ الْأَعْلَى وَهُوَ اسْمُكَ الْكَامِلُ الَّذِي
فَضَّلْتَهُ عَلَى جَمِيعِ مَا تُسَمِّي بِهِ نَفْسَكَ يَا
اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ
يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا
رَحِيمُ أَدْعُوكَ وَأَسْأَلُكَ بِحَقِّ هَذِهِ الْأَسْمَاءِ
وَتَفْسِيرِهَا فَإِنَّهُ لَا يَعْلَمُ تَفْسِيرَهَا أَحَدٌ
غَيْرُكَ يَا اللَّهُ وَأَسْأَلُكَ بِمَا لَا أَعْلَمُ وَلَوْ
عَلِمْتُه سَأَلْتُكَ بِهِ وَبِكُلِّ إِسْمٍ اسْتَأْثَرْتُ
بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ
عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ وَآمِينَكَ عَلَيَّ وَحَيِّكَ
وَأَنْ تَغْفِرَ لِي جَمِيعَ ذُنُوبِي وَتَقْضِيَ لِي
جَمِيعَ حَوَائِجِي وَتُبَلِّغَنِي أَمَالِي وَتُسَهِّلَ لِي
مَحَاطِي وَتُيسِّرَ لِي مُرَادِي وَتُوَصِّلَنِي إِلَى

بُعَيْتِي سَرِيْعًا عَاجِلًا وَتَرْزُقْنِي رِزْقًا وَاسِعًا وَ
تُفَرِّجْ عَنِّي هَمِّي وَغَمِّي وَكَرْبِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ
مؤلف گوید آنچه معهود از روایات است آنست که
تفکیک بین محمد و آل محمد در صلوات نباید بشود و
در عبارت دعای ازال در صلوات برده نشده است
ممکن است در موقع استنساخ ساقط گردیده لذا
بهتر آنست که بعد از کلمه علی و حیک و علی اهل بیت
نیز گفته شود

اماروزد و ازدهم که روز عاشورا است پس روز
حزن و مصیبت محمد و آل محمد است روزی است که
فرزند رسول خدام و اولاد و یاوران او را بالرب تشنه
شهید نمودند روز عاشورا روزی است که خانواده
پیغمبر را از کوچک و بزرگ اسیر کردند و آنروز ^{ست}
که خیمه های آنها را آتش زدند اموالشان ^{ست} ابتاراج
بودند روز عاشورا روزی است که بنی میه و سپاه کوفه و
شام بر کوچک و بزرگ خانواده رسالت رحم نکردند
روز عاشورا روزی است که بنی میه دیانت را متزلزل ^{نشدند}
در آنروز بود که آفتاب منکسف گردید هوا تیره و

تاریک شد خون و یاران یاریدن گرفت
 علمای سنت و تشیع ایاتی نقل نموده اند که در
 روز عاشورا واقع گردیده که بزرگی مصیبت و اهمیت
 واقعات روز عاشورا را میرساند

ابن اثیر که از علمای سنت و بزرگان اهل تاریخ
 است در کتاب کامل جز چهارم صفحه ۳۷ روایت نموده که
 بعد از شهادت امام حسین ۴۰ روز مدت دو ماه یا سه ماه از
 طلوع آفتاب تا بلند شدن آن باندازه دیوارها را سرخ رنگ
 میدیدند چنانیکه بخون الموده شده بود

و نیز احمد بن حجر حنفی هبتمی مکی که از بزرگان محدثین
 علمای سنت و جماعت بوده در کتاب صواعق المحرقه
 صفحه ۱۱۹ که در سال ۵۱۳۰ ه در مصر چاپ شده از
 کتاب دلائل النبوة ابو نعیم حافظ از دیگر روایت
 نموده که چون حسین بن علی کشته شد خون تازه خالص
 از آسمان یاریدن گرفت و چون صبح نمودیم چاهها و
 کوزه های آب را از خون ملو یافتیم و نیز روایت نموده
 از جمله ایاتی که در آن روز ظاهر گردید آسمان باندازه
 تاریک شد که ستارگان در روز دیده شدند و هیچ

سنگ برداشته نمی شد مگر آن که در زیر آن خون خالص
می یافتند و نیز روایت نموده که از برای قتل حسین^ع
آسمان سرخ شد آفتاب گرفته و باندازه تاریک گردید
که در نیمه روز ستارگان ظاهر شدند مردم گمان بردند
که قیامت برپا گردید و هم روایت نموده که پس از
شهادت آنحضرت تا هفت روز دیوارها سرخ
و از شدت سرخی چون پارچه های رنگین دیده
میشد و ستارگان بهم می خوردند و از ابن سینا
روایت نموده که در اثر واقعه شهادت حسین^ع دنیا
سه روز تاریک گردید و سرخی در آسمان ظاهر شد
و از ابوسعید روایت نموده که در دنیا هیچ سنگی در آنروز
برداشته نمیشد مگر آنکه زیر آن خون تازه خالص دید
میشد و از آسمان خون باریدن گرفت و آثار آن در
لباسها تا پاره شدن آن باقی ماند و باز از ثعلبی و
ابو نعیم روایت نموده که باران و خون باریدن گرفت
و در روایت دیگر میگوید که بر خانه ها و دیوارها در
خراسان و شام و کوفه بارشی چون خون باریدن گرفت
و چون سر حسین^ع را در خانه زیاده وارد نمودند از

آن معلوم است که مقصود این زیاد است ولی ممکن است در استنساخ این ساقط شده باشد -

دیوارها خون جاری میگردد و نیز این حجر تا مبرده از
 ثعلبی روایت نموده که (در اثر کشته شدن حسین^ع)
 آسمان بگریست و گریستن او سرخی است و هم میگوید
 که غیر او روایت نموده اند که پس از کشته شدن حسین^ع
 آفاق آسمان سرخ گردید پس همیشه سرخی بعد از آن
 باقی خواهد ماند از این سیرین نقل نموده است که
 پیش از کشته شدن حسین^ع سرخی که با شفق است
 نبوده است و از این سعد نقل نموده که این سرخی
 قبل از کشته شدن حسین^ع در آسمان دیده نمیشد و
 نیز دیگران از علمای سنت راجع بواقعات طف و
 شهادت امام حسین^ع و آیات روز عاشورا و گریستن
 پیغمبر و علی و فاطمه برای شهادت حسین^ع از همان
 زمان کودکی و گرفتن آنحضرت با عجز خاک
 از کربلا و دادن آنرا با مرسله و خون شدن آن در روز
 عاشورا و گریستن بعضی از صحابه و تابعین بر شهادت
 آنحضرت و غیره که گنجایش بیان آن نیست بسیار
 روایت نموده اند که بزرگی واقع و لزوم عزاداری و
 حزن و گریستن ماتم را برای آنحضرت می رسانند

شیخ عبدالقادر گیلانی که از عرفائے اهل سنت است در
 غنیه جزء دوم صفحه ۱۰۰ نقل نموده که از امام سلمه روایت شده
 است روزی رسول خدا ص در منزل من میبود و حسین ع
 بر او وارد شد و من از طرف دریاها نظر میکردم حسین ع
 را بر سینه پیغمبر صلی الله علیه و سلم یافتم و در دست
 پیغمبر یارۀ گل میبود و اشکهای حضرت ریزان بود
 پس چون حسین بیرون شد وارد گردیدم عرض
 کردم پدر و مادر من فدای تو باد یا رسول الله چون
 وارد شدم در دست تو یارۀ گل یافتم و تو گریان بودی
 پیغمبر فرمود چون بوجود حسین شادان بودم و
 او بر سینه من بازی میکرد که جبرئیل فرود آمد و این
 گل را که حسین بران کشته می شود بمن داد پس از این
 گریان شدم باز در غنیه صفحه ۱۰۲ ج ۲ روایت نموده
 که روزیکه حسین بن علی رضی الله عنهما را شهید
 کردند هفتاد هزار فرشته بر قبر او فرو آمدند و
 مشغول گزیستن هستند تا روز قیامت

(۱) ولادت شیخ در سنه ۵۰۰ ه و فاتهش در سنه ۵۰۵ ه در

بغداد واقع گردید.

احمد بن حنبل حنفی در صواعق المحرقه ص ۱۱۸ روایاتی
 نقل نموده که خلاصه آن اینست که جبرئیل بر رسول
 خدا ص نازل گردید و خبر از شهادت امام حسین ع داد
 و زمین کربلا را بآن حضرت نشان داد و آنگاه مشتی
 از خاک کربلا برگرفت و بآن حضرت داد رسول خدا ص
 بام سلمه فرمود این خاک از تربت زمینی است که حسین
 در آن کشته می شود پس گاهی که این خاک خون گردد
 بدان که حسین کشته شده است ام سلمه آن خاک را
 در شیشه نهاد و در نزد خود آنرا نگاه داشت پس چون
 روز شهادت امام حسین شد آن تربت خون گردد
 و نیز از ابن سعد از شعبی روایت نموده که علی رضی الله
 عنه هنگام روانگی بطرف صفین از کربلا گذارش
 افتاد چون بیده نینوارسید از نام آن زمین پرسش
 نمود چون گفتند نام آن زمین کربلا است آنحضرت
 بآنندازه گریست که زمین از آتش دیده او ترکشت
 آنگاه فرمود که داخل شدم بر رسول خدا صلی الله علیه
 و سلم او را گریان دیدم گفتم چه چیز تو را بگریه درآورد
 گفت جبرئیل نزد من بود و خبر داد بمن که بموضع

در شاطئ الفرات که انرا کربلا گویند فرزند من حسین
 در آن کشته میشود انگاه جبرئیل مشتی از خاک آن
 زمین برگرفت و من انرا بوئیدم پس نتوانستم خود را
 کنم اشک از دیده هایم سرازیر شد و نیز در همان
 صفحه روایت کرده که چون علی گذر کرد بر زمین قبر
 حسین فرمود که در این عرصه جوانانی از آل محمد
 کشته می شوند که بر آنها خواهد گریست زمین آسمان
 و همچنین از عایشه آمدن جبرئیل و گرفتن تربت
 از زمین کربلا نیز روایت نموده و نیز از ترمذی
 روایت نموده که ام سلمه رسول خدا را در خواب
 گریان دید و سر و موهای چهره اش بنجاک الوده بود
 آن حضرت یا مرسله فرمود که حسین کشته شد
 مؤلف گوید که این خواب بر حسب برخی از روایات
 در روز عاشورا رخ داده پس از اینجا باید فهمید که
 گریستن بر حسین علیه السلام تأسی بر رسول خدا
 است و پیروی از آن حضرت نمودن چنانیکه خداوند
 در قرآن میفرماید وَلَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ
 حَسَنَةٌ لِّكُلِّ مَسْلُومٍ لازم است بر همه چنانیکه

حضرتش بر حسین محزون و گریان شد بر امت نیز لازم
است که متابعت انجناب نمایند و از گریستن بر آنحضرت
خوددار می نکنند و روز عاشورا اهمیت دهند و
روز غم گیرند و روان پیغمبر خدا و ائمه هدی را در اثر
آن خوشنود کنند لیکن متأسفانه بر عکس دیده میشود
که بسا از اقوام اسلامی اند که روز عاشورا را هیچ اهمیت
ندهند بلکه آنروز را روز سرور و شادی خود گیرند
و با آنکه از طریق سنت و روایات معتبره وارد گردیده
که پیغمبر برای حسین گریست غمین و محزون شد
و بر روایت صاحب صواعق المحرقة و غیره امر مسلمه در روز
عاشورا پیغمبر را در خواب گریان و گریه آلود دید و
در صفحه ۱۱۹ مینویسند و كذلك راه ابن عباس
نصف النهار اشعث اغبر بیده قارورة فيها دم
يلتقطه فسأل فقال دم الحسين واصحابه
و همچنین شماره از صحابه و تابعین بودند که آنروز
بر حسین گریستند و برای مظلومیت اهل بیت
رسول خدا مغمین و محزون گردیدند برخلاف
آن شماره از مردم آنروز را روز خوشی و سرور خود

قرار دارند سرمایه کشیدن در آن را مخصوصاً سرمایه ائمه را در
روز عاشورا مستحب گفتند شیخ کیلانی در غنیه ج ۲ صفحه ۵۹
آن را مستحب نقل نموده و فضائل بسیار برای روز عاشورا
نقل کرده فضیلت فرح و سرور در آن را بیان نموده با آنکه^(۱)
حاکم که از بزرگان علماء و محدثین اهل سنت است ائمه را از
موضوعات شمرده و میگوید من برے هستم از جوید بر
ر شاید راوی حدیث باشد و نیز صاحب صواعق^(۲) المحرقه
حنفی در صفحه ۱۱۲ و ۱۱۳ خیلی از فضائل روز عاشورا را از
موضوعات و دروغ شمرده و نیز سرمایه کشیدن با ائمه را از
موضوعات شمرده و از حاکم نقل نموده که انرا بدعت دانسته
انگاه میگوید ومن ثمَّ آورده ابن الجوزی فی الموضوعات
من طریق الحاکم روایات موضوعه و دروغ از همان قرن
اول اسلامی برای تخریب اسلام و مذهب حق علی گردید
هزاران حدیث دروغ برای از بین بردن مناقب فضائل
اهل بیت درست نموده و بین مردم انتشار میدادند و
صد ها هزار درهم و دینار برای این کار ناستوده صرف نمودند

(۱) نقل از مجله الهدایه صادره از استان جزء دوم سال هفتم صفحه ۴۷۱ در
احادیث موضوعه تاریخ نقل سلسله هجری بوده
(۲) احمد بن حجر هیتمی است که در سلسله از دنیا رفته

(۱) ابن ابی الحدید حنفی در شرح فتح البلاء جلد اول صفحه ۳۷۱
نقل کرده که معاویه بن ابی سفیان بسمرة ابن حنبل (صحاح)
صد هزار بذل نموده که رای و من الناس من یحبک قوله
فی الحیوة الدنیا ویشهد الله علی ما فی قلبه وهو
الله الخ صام و اذا تولى سخی فی الارض لیفسد
فیها ویهلك الخ ث والنسل والله لا یحب الفساد^(۲)
را روایت نماید که

در باره علی علیه السلام نازل شد و ایة شریفه و من
الناس من یشری نفسه ابتغاء مرضاة الله و روایت
نماید که در باره ابن ملجم نازل کرده یدیه سمره قبول نمود
معاویه بوی دو بیت هزار درهم داد قبول نکرد باز هم
زیاد نمود که بوی سیصد هزار درهم میدهد زیر بار رفت
اخیر چون چهار صد هزار درهم باو داد قبول کرد و

(۱) متوفی در شش هجری (۲) سورة البقرة آیه ۲۰۱ (۳) سورة
البقرة آیه ۲۰۴ در شب هجرت که علی برای جان نثاری بجای پیغمبر خوا بید
این آیه شریفه در شان آنحضرت فرود آمد و در این باب از طریق سنت
و شیعه روایتها رسیده چنانیکه علامه بحرانی سید هاشم در غایة المرام
باب ۴۵ و ۴۷ بدست و دو حدیث از طریق عامه و خاصه در این باب
نقل نموده (سید هاشم مذکور مؤلف تفسیر برهان غیره بسیار در وفات نموده

نیز در صفحه ۳۵۸ میگوید معاویه جماعتی از صحابه و
 تابعین را معین نموده بود که احادیث قبیحه درباره
 امیرالمومنین علی وضع کنند از جمله آنها بود ابوهریره
 و عمرو بن العاص و مغیره ابن شعبه و از تابعین عروه
 بن زبیر و نیز در شرح مذکور جلد سوم صفحه ۱۵۱ و ۱۵۲
 و در جلد چهارم صفحه ۳۵۸ نیز شرحی از وضاعین
 حدیث و دروغگویان را برخلاف علی و اهل بیت را
 نیز نقل نموده اینها همه برای تقرب سلطنت و درهم
 و دینار بود از حافظ سیوطی نقل شده است که در ایام
 بنی امیه هفتاد هزار منبر میبود که بر آن لعن بر علی و
 می نمودند و از جمله ارجوزه احمد حفظی شافعی است که از او نقل
 شده است اینست قد کان فی ما جعلوه سنه سبعون
 الف منبراً و عشره من فوقهن یلعنون حیدره -
 مخصوصاً بعد از شهادت حضرت سیدالشهدا و بجهت آنکه
 اعمال زشت بنی امیه پوشیده شود برای روز عاشورا
 فضائل بسیار نقل نموده و انرا عید گرفتند و مرد مرا
 و ادا بر فرح و سرور می نمودند شادی و فرح در آن را
 از سنت اسلام نقل می کردند و چه بسا از مسلمانان که

بی خبر از حقیقت بوده پیروی آنها نموده روح اموات
 را زنده داشتند صاحب روضات الجنّات مینویسد که
 مردم اندلس روز عاشورا سرهای حیوانات را بر نیزه
 نموده و بر در خانها بعنوان سرور و خوشی گردش نموده
 و خوانندگی میکردند معلوم است در اثر این کردارها زشت
 بود که خداوندان مردم را از میان برد و اثری از آنها
 روی زمین باقی نگذاشت حیف است که انسان بگوید
 که من دوستم ولی کرده اش کرده دشمنان باشد یا آنکه
 تولی و تبری امری است عقلی یعنی هر کرا انسان دوست
 دارد باید دوست بدارد آنچه را که دوست او بخواهد
 و دشمن بدارد آنچه را که دوست او دشمن بدارد چگونه
 برای مسلمان سزاوار است که در روز شهادت فرزند پیغمبر و اسیر
 اهل بیت آن حضرت اظهار مسرت کند با آنکه اتقلائے سنت
 و شیعه است که پیغمبر اکرم از محبت اهل بیت نمود
 آیه تطهیر و آیات دیگر در شأن آنها نازل گردید و
 مکرر برای حسین ^ع گریست و سفارش آنان را بامت
 خود نمود مسلمانان روز عاشورا را که بزرگترین مصائب
 اسلامی در آن واقع شده روز عید و سرور گیرند و

کرده‌های زشت در آن کنند و بردوستان اهل بیت پیغمبر
که در آن روز برای خوشنودی خدا و رسول از جهمت یاد
نمودن شهادت حضرت حسین^ض نوحه سرائی کنند عترت^ض
نمایند با آنکه طبیعی است زنده داشتن آثار بزرگان و
نمایندگان دیانت رویه تمامی اقوام و ملل عالم است
کسانیکه خود را از امت حضرت خاتم الانبیاء دانند و
حسن اسلامی در نهاد آنها موجود است محبت خانواده
رسالت را دارند البته پیروی آنحضرت کنند خوشنود
شوند در جاییکه خدا و رسول خوش میشوند و نمکین شوند در جاییکه
رسول خدا غمگین و محزون میگردد محبت رسول خدا
با اهل بیت علیهم السلام و مراتب علاقه حضرتش با آنها
معلوم چنانیکه بر حسب روایت صاحب صواعق المحرقة
صفحه ۹۳ در باره آنها فرمود اللهم انهم منی و انا منهم
یعنی خدایا آنها از من و من از آنها میباشم و نیز انعام حنفی
در ص ۹۴ روایت نموده و اخرج احمد انه صلی الله
علیه وسلم اخذ بيد الحسنین و قال من احبني
واحب هذين و اباهما و امهما كان معي في درجتي
يوم القيامة یعنی پیغمبرم دست حسنین را گرفت و

فرمود هر که دوست دارد این هر دو وید و مادر آنها را در
 قیامت در درجه من بامن خواهد بود پس با این گونه روایات
 وارده از طریق سنت و شیعه درباره حسینؑ سزاوار است
 که مسلمانان بمقتضای علاقه و محبت که به پیغمبر خود دارند آثار
 آنرا ظاهر کنند و همیشه یاد از مظلومیت حضرت امام حسینؑ
 و سائر اهل بیت پیغمبر نمایند و زعاش و زحزن و ماتم گیرند و
 بگریستن و زاری مشغول شوند تا که خداوند از کرده آنها خوشنود
 شود و بشفاعت پیغمبر اگر مرد داخل بهشت شوند چنانکه در روایات
 مشهوره است که حضرت رسول خدام بفاطمهؑ فرمود ای فاطمه زنهای
 امت من گریه کنند بر زنهای اهل بیت من و مرد های امت من گریه
 کنند بر مرد های اهل بیت من هر ساله نسل بعد از نسل عزای فرزند
 مرا تجدید کنند پس چون قیامت برپا شود قوا برای زنهای شفاعت
 کنی و من مردان را شفاعت کنم و هر کس از آنها بگرید بر مصیبت های
 حسین میگردد دست او را داخل بهشت مینمایم ای فاطمه هر چشمی در
 قیامت گریان است مگر چشمی که بگرید بر مصیبت های
 حسینؑ پس انچشم شادان و خندان بیغم خواهد بود
 پس مناسب است که شیعیان بلکه سائر مسلمانان در
 این روز چون مصیبت نزدگان روز خود را بسر ببرند

و بر آنحضرت بگریزند و ترك كارهاى خود نمایند. از امالى
صدوق از حضرت رضاء روايت شده كه فرمود هر كه ترك
كند در روز عاشورا سعى در حوائج خود را خداوند حوائج
دنيا و آخرت او را بر او برد و هر كه روز عاشورا را روز اندوه
و گريه خویش قرار دهد خدا قیامت را روز فرح و سرور او
گرداند

و دیده اش بسبب مادر بهشت روشن شود و کسی که روز
عاشورا را روز برکت نامد و از برای منزل خود در آن روز
چیزى ذخیره کند خدا آن ذخیره را بر او مبارك نگرداند
و در روز قیامت با یزید و عبید الله بن زیاد و عمر بن سعد
مخشور شود صالح بن عقبه از پد خود از امام باقر
علیه السلام روايت نموده كه آنحضرت فرمود اگر بتوانی
در آن روز برای حاجت خود نروى پس ترك مكن چه
آنروز روز نوحه است كه حاجت مؤمن در آن برآورده
نمی شود و هر گاه حاجت برآورده شود مبارك نخواهد بود
و در آن كار رشد نخواهد بود و نباید كسى از شهادت آنروز
در منزل خود ذخیره كند پس كسی كه در آن روز چیزى
ذخیره كند از برای او و اهل او مبارك نخواهد بود

حضرت اجرو ثواب زیارت و ترك سعي حوائج در روز
عاشورا را بیان میفرماید در کتب مبسوطه مشروحاً
آمده است پس بر مسلمانان لازم است که روز عاشورا را
روز کارندارند و از کار کناره گیرند و مشغول عزاداری
شوند و اهل خانه خود را نیز امر بجزاداری کنند مخصوصاً
دوستان اهل بیت را لازم است بسمی مشغول عزاداری
شوند که در ماتم عزیزترین اولاد و اقارب خود قیام
میکنند بدون قصد روزه در آن روز از خوردن آشامیدن
امساک کنند و پس از عصر بتربت یا آب و یا غیر آن
افطار کنند و اما روزه روز عاشورا بقصد تبرک و
خوشنودی چنانیکه رویه بنی امیه بود حرام است

در بیان اعمال روز عاشورا

و اما روز عاشورا پس از برائے آن چند عمل است که
بجا آوردن آن مستحب است اول امساک نمودن تا بعد از
عصر بدون نیت روزه چنانیکه بان اشاره رفت و
هنگام عصر بتربت یا آب افطار کنند و بعد از عصر
بود که عمر بن سعد بر اهل بیت رسالت و اطفال کوچک

انان که از گرمی هوا و تشنگی میسوختند آب را باز کرده
پس چقد مناسب است که در هنگام نوشیدن آب از
لب تشنه آنحضرت یاد شود و برکشندگان آنحضرت لعنت
فرستند در کامل الزیارت تالیف ابن قولویه ابو القاسم
جعفر بن محمد بن جعفر بن موسی بن قولویه القمی استاد^(۱)
شیخ مفید طاب الله ثراها سند را بر داود رقی میرساند
که او گفت

بودم نزد امام صادق ع که آنحضرت آب طلب نمود و
اشامید پس از اشامیدن دیدم که چشمان آنحضرت
مملو از اشک گردیده و سر از پر شد پس از آن حضرت
فرمود خدا لعنت کند کشندگان حسین را پس نیست هیچ
بندۀ که بیا شامد آب را و حسین را یاد کند و لعنت کند
کشندگان او را مگر آنکه خداوند می نویسد بر اے او
صد هزار نیکی و از او دور میکند صد هزار گناه و بلند

(۱) ابن قولویه صاحب کامل الزیارة در سنه ۳۶۷ هجری وفات نموده و
در کاظمین پائین پام حضرت موسی بن جعفر علیهم السلام
مدفون است و در جانب او است قبر شیخ مفید و اما
ابن قولویه که در قم نزدیک بقعه علی بن بابویه مدفون
است پس پدر این شیخ محمد بن قولویه است

میکنند برای او صد هزار درجه و چنان است که آزاد نمود
باشد صد هزار بنده و محشور نماید خدا او را در روز
قیامت خوشدل

دوم هزار مرتبه بر قاتلان آنحضرت لعنت فرستادن و
بگوید اللَّهُمَّ الْعَنْ قَتَلَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
در حدیث صحیح از حضرت امام رضا ع وارد شده که آن
حضرت فرمود اگر خواهی که در غرفه های بهشت با حضرت
رسول و آل او باشی پس لعنت کن بر قاتلان حسین ع
و اگر خواهی ثواب شهیدان کربلا را داشته باشی هرگاه
مصیبت آنحضرت را یاد کنی بگو یا لیتنی کنت معهم
فأفوز فوزاً عظيماً یعنی ای کاش می بودم با
آنها پس رستگاری می یافتم رستگاری بزرگ
سیم تغزیت دادن بیکدیگر در آنروز بهر زبانی که
ممکن شود مستحب است .

از حضرت امام محمد باقر ع روایت شده که در مصیبت
آنحضرت بگویند عَظَّمَ اللَّهُ أَجُورَنَا وَأَجُورَكُمْ
بِمَصَابِنَا يَا الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَجَعَلْنَا وَ
إِيَّاكُمْ مِنَ الظَّالِمِينَ لِثَارِهِ مَعَ وَلِيِّهِ الْإِمَامِ

اَلْمَهْدِيِّ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ مؤلف
گویند اگر کسی نتواند الفاظ آنرا بگوید بترجمه آن اکتفا
میتوان کرد و اگر تمام را نمیتواند بگوید بهر انداز که
ممکن باشد عمل مستحب نموده است

چهارم خواندن هزار مرتبه سوره توحید است که
در حدیث وارد گردیده که هر کس در این روز هزار مرتبه
سوره توحید بخواند خداوند بسوی او نظر نماید بنظر
رحمت.

پنجم دعائی است که سید بن طاوس در اقبال آنرا نقل
نموده که در صبح عاشورا آنرا میخوانی و دعا اینست
سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ
أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ
سُبْحَانَ اللَّهِ أُنَاءَ اللَّيْلِ وَأَطْرَافِ النَّهَارِ
سُبْحَانَ اللَّهِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ سُبْحَانَ اللَّهِ
حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ وَلَهُ الْحَمْدُ
فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ
تُظْهِرُونَ يَخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ
الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا

وَكَذَلِكَ تُخْرِجُونَ بُحَّانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ
عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ
لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ
الدُّلِّ وَكِبَرُهُ تَكْبِيرًا عَدَدَ كُلِّ شَيْءٍ وَمِثْلَ كُلِّ شَيْءٍ
وَأَضْعَافَ ذَلِكَ أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً أَبَدًا
سَرْمَدًا أَمَا يَنْبَغِي لِعَظَمَتِهِ بُحَّانَ ذِي الْمُلْكِ
وَالْمَلَكُوتِ بُحَّانَ ذِي الْعِزَّةِ وَالْجَبَرُوتِ
بُحَّانَ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ بُحَّانَ الْقُدُّوسِ
بُحَّانَ الْقَائِمِ الدَّائِمِ بُحَّانَ الْحَيِّ الْقَيُّومِ
بُحَّانَ الْعَلِيِّ الْأَعْلَى بُحَّانَهُ وَتَعَالَى
بُحَّانَ اللَّهِ سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ
وَالرُّوحِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ فِي مَنَّةٍ وَ
نِعْمَةٍ وَعَافِيَةٍ فَاتِّمِّمْ عَلَيَّ نِعْمَتَكَ يَا اللَّهُ
وَمَنَّكَ وَعَافِيَتَكَ وَارْزُقْنِي شُكْرَكَ اللَّهُمَّ
بِنُورِ وَجْهِكَ اهْتَدَيْتُ وَبِفَضْلِكَ اسْتَعْنَيْتُ

وَبِنِعْمَتِكَ أَصْبَحْتُ وَأَمْسَيْتُ أَصْبَحْتُ
أَشْهَدُكَ وَكَفَى بِكَ شَهِيدًا وَأَشْهَدُ
مَلِكُكَ وَحَمَلَةُ عَرْشِكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ
وَسَمَائِكَ وَأَرْضِكَ وَجَنَّتِكَ وَنَارِكَ بِأَنَّكَ
أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ
لَكَ وَأَنْتَ مَا دُونَ عَرْشِكَ إِلَى قَرَارِ أَرْضِكَ
مِنْ مَعْبُودٍ دُونَكَ بَاطِلٌ مُضْمَلٌ وَأَشْهَدُ
أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ وَأَنَّ السَّاعَةَ
آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّكَ بَاعِثٌ مَنْ فِي
الْقُبُورِ اللَّهُمَّ فَاكْتُبْ شَهَادَتِي هَذِهِ عِنْدَكَ
حَتَّى أَلْقَاكَ بِهَا وَقَدْ رَضِيتَ عَنِّي يَا أَرْحَمَ
الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ فَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا اقْتَضَعُكَ
السَّمَوَاتُ كُنْفِيهَا وَتَسْبِيحُكَ الْأَرْضُ وَمَنْ
عَلَيْهَا حَمْدًا يَصْعَدُ وَلَا يَنْفَدُ حَمْدًا يَزِيدُ وَلَا
يَنْبُذُ حَمْدًا اسْرَمَدًا لَا انْقِطَاعَ لَهُ وَلَا نَفَادَ
حَمْدًا يَصْعَدُ أَوَّلُهُ وَلَا يَقْنِي آخِرُهُ وَلَكَ الْحَمْدُ

عَلَيَّ وَفَوْقِي وَمَعِي وَأَمَامِي وَقَبْلِي وَكَلْدِي
وَإِذَا مِتُّ وَفَنَيْتُ وَبَقَيْتُ يَا مَوْلايَ وَ
لَكَ الْحَمْدُ بِجَمِيعِ مَحَامِدِكَ كُلِّهَا عَلَى جَمِيعِ
تَعْمَاتِكَ كُلِّهَا وَلَكَ الْحَمْدُ فِي كُلِّ عِرْقٍ سَاكِنٍ
وَفِي كُلِّ أَكْلَةٍ وَشَرِبَةٍ وَلِبَاسٍ وَقُوَّةٍ وَ
بَطْنٍ وَعَلَى مَوْضِعِ كُلِّ شَعْرَةٍ أَللَّهُمَّ لَكَ
الْحَمْدُ كُلُّهُ وَلَكَ الْمُلْكُ كُلُّهُ وَبِيَدِكَ الْخَيْرُ
كُلُّهُ إِلَيْكَ يَرْجِعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ عَلَانِيَتُهُ
وَسِرُّهُ وَأَنْتَ مَنْتَهَى الشَّأْنِ كُلُّهُ أَللَّهُمَّ
لَكَ الْحَمْدُ عَلَى حِلْمِكَ بَعْدَ عَلَيْكَ وَلَكَ الْحَمْدُ
عَلَى عَفْوِكَ بَعْدَ قُدْرَتِكَ أَللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ يَا بَاعِثَ
الْحَمْدِ وَلَكَ الْحَمْدُ يَا وَارِثَ الْحَمْدِ وَبِدَيْعِ الْحَمْدِ وَمُنْتَهَى
الْحَمْدِ وَمَبْدَأَ الْحَمْدِ وَفِي الْعَهْدِ صَادِقَ الْوَعْدِ
عَزِيزَ الْحَمْدِ وَقَدِيمَ الْمَجْدِ أَللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ رَفِيعَ الدَّرَجَاتِ
مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ مُنْزِلَ الْآيَاتِ مِنْ فَوْقِ
سَبْعِ سَمَوَاتٍ مُخْرِجَ مَنْ فِي الظُّلُمَاتِ

إِلَى النُّورِ مُبَدِّلِ السَّيِّئَاتِ حَسَنَاتٍ وَ
 جَاعِلِ الْحَسَنَاتِ دَرَجَاتٍ اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ
 غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَايِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ
 ذَا الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ إِلَيْكَ الْمَصِيرُ
 اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ فِي اللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ وَفِي
 النَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ وَلَكَ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ
 وَالْأُولَىٰ اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ كُلِّ نَجْمٍ
 فِي السَّمَاءِ وَلَكَ الْحَمْدُ بَعْدَ كُلِّ مَلَكٍ
 فِي السَّمَاءِ وَلَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ كُلِّ قَطْرَةٍ
 فِي الْبَحْرِ وَلَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ أَوْرَاقِ الْأَشْجَارِ
 وَلَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ وَعَدَدَ
 الْبَهَائِمِ وَالسَّبَاعِ وَالطَّيْرِ وَلَكَ الْحَمْدُ
 عَدَدَ مَا فِي جَوْفِ الْأَرْضِ وَلَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ
 مَا عَلَىٰ وَجْهِ الْأَرْضِ وَلَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ
 مَا أَحْصَىٰ كِتَابُكَ وَأَحَاطَ بِهِ عِلْمُكَ
 وَزِينَةُ عَرْشِكَ حَمْدٌ أَكْثَرُ أَمْبَارِ كَافِيهِ

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَدَدَ مَا تَقُولُ وَعَدَدَ
 مَا تَعْلَمُ وَعَدَدَ مَا يَعْمَلُ خَلْقَكَ كُلُّهُمْ
 الْأَوَّلُونَ وَالْآخِرُونَ وَبَيْنَهُ ذَلِكَ كُلُّهُ
 وَعَدَدَ مَا سَمَّيْنَا كُلَّهُ وَإِذَا امْتَنَّا وَفُنِينَا
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَهُ
 الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ
 عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ أَنْكَاهُ مِيكَوئِي أَسْتَغْفِرُ
 اللَّهُ دَهْ مَرْتَبَه يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ دَهْ مَرْتَبَه يَا رَحْمَنُ
 يَا رَحْمَنُ دَهْ مَرْتَبَه يَا رَحِيمُ يَا رَحِيمُ دَهْ مَرْتَبَه
 يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ دَهْ مَرْتَبَه يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
 دَهْ مَرْتَبَه وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا يَا اللَّهُ الْعَلِيِّ
 الْعَظِيمِ دَهْ مَرْتَبَه آمِينَ آمِينَ دَهْ مَرْتَبَه
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ دَهْ مَرْتَبَه وَصَلَّى اللَّهُ
 عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ وَسَلَّمَ أَنْكَاهُ مِيكَوئِي اللَّهُمَّ
 أَنْتَ ثِقَتِي فِي كُلِّ كَرْبٍ وَرَجَائِي فِي كُلِّ
 شَدِيدَةٍ وَأَنْتَ لِي فِي كُلِّ أَمْرٍ نَزْلٌ فِي ثِقَةٍ

وَعَدَّةٌ كَثِيرَةٌ مِّنْ كُوفٍ يَضْعَفُ فِيهِ الْقُوَادُ وَ
 تَقِلُّ فِيهِ الْحِيلَةُ وَيُخْذَلُ فِيهِ الْقَرِيبُ وَ
 يَشْتُمُ فِيهِ الْعَدُوُّ وَأَنْزَلَتْهُ بِكَ وَشَكْوَتُهُ
 إِلَيْكَ رَغْبَةً فِيهِ إِلَيْكَ عَمَّنْ سِوَاكَ فَفَرَّجَتْهُ
 وَكَشَفَتْهُ وَكَفَيْتَنِيهِ فَأَنْتَ وَلِيُّ كُلِّ نِعْمَةٍ
 وَصَاحِبُ كُلِّ حَسَنَةٍ وَمُنْتَهَى كُلِّ رَغْبَةٍ
 فَلَكَ الْحَمْدُ كَثِيرًا وَلَكَ الْمَنُّ فَاضِلًا اللَّهُمَّ
 صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَسَهِّلْ لِي مَحْنَتِي
 وَيَسِّرْ رَادَّتِي وَبَلِّغْنِي أُمْنِيَّتِي وَأَوْصِلْنِي إِلَى
 بُغْيَتِي سَرِيعًا عَاجِلًا وَأَقْضِ عَنِّي دَيْنِي يَا
 أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

ششم از اعمال روز عاشورا علی است که بسند
 صحیح از عبد الله بن سنان روایت شده و از مصباح شیخ
 طوسی نقل گردیده و مجلسی در مزار بحار نیز آنرا
 روایت نموده که در روز عاشورا حضرت صادق بوئے
 فرمود بهترین کاری که در این روز بکنی آنست که

جامه های پاکیزه بپوشی و بندها را یکشانی و آستین ها
را تا مرفق بالا کنی بروش مصیبت زدگان پس بیرون
شوی بسوی بیابان تا جایی که کسی قورا نه بیند یا
آنکه در خانه خالی و جائے خلوتی باشد پس چون روز
بالا آید چهار رکعت نماز با خشوع و خضوع و رکوع نیکو
بجا آور و بعد از هر دو رکعت سلام بگو و در رکعت
اول بعد از حمد سوره قل یا ایها الکفرون را بخوان و در
دو رکعت دوم بعد از حمد سوره قل هو الله احد و در
رکعت سوم بعد از حمد سوره احزاب و در رکعت چهارم
بعد از حمد سوره اذا جاءك المنافقون را بخوان و اگر
اینهارا ندانی هر سوره که خواهی بخوان پس بگردان
روئے خود را بجانب روضه مقدسه آنحضرت و
بخاطر آور شهادت آن امام مظلوم و اقارب اصحاب
آن جناب را آنگاه سلام کنی بر او و صلوات فرستی بر او
و لعنت کنی قاتلان ایشانرا آنگاه فرمود که بعد از آنجا نیکه
ایستاده چند گام پیش رو و هفت مرتبه بگو یا الله و انا
الیہ راجعون رضا بقضائیه و تسلیما لامیره و فرمود
که در جمیع احوال باید محزون و غمناک باشی پس چون

فارغ شوی بجای خود باز شو و بگو اَللّٰهُمَّ عَذِّبِ
 الْفَجْرَةَ الَّذِيْنَ شَاقُّوْا رُسُوْلَكَ وَحَارَبُوْا
 اَوْلِيَاءَكَ وَعَبَدُوْا غَيْرَكَ وَاسْتَحْلَوْا اَمْحَارِمَكَ
 وَالْعِيْنَ الْقَادَةَ وَالْاَتْبَاعَ وَمَنْ كَانَ مِنْهُمْ فَحِبِّ
 وَاَوْضَعَ مِنْهُمْ اَوْ رَضِيَ بِفِعْلِهِمْ لَعْنَا كَثِيْرًا
 اَللّٰهُمَّ عَجِّلْ فَرَجَ اِلِ مُحَمَّدٍ وَاجْعَلْ صَلَوَاتِكَ
 عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ وَاسْتَنْقِذْهُمْ مِنْ اَيْدِي
 الْمُنَافِقِيْنَ الْمُضِلِّيْنَ وَالْكَفَرَةَ الْجَاْحِدِيْنَ
 وَاَفْتَحْ لَهُمْ فَتْحًا يَسِيْرًا وَاَنْتَ لَهُمْ رَوْحًا وَ
 فَرَجًا قَرِيْبًا وَاجْعَلْ لَهُمْ مِنْ لَدُنْكَ عَلَى
 عَدُوِّكَ وَعَدُوِّهِمْ سُلْطٰنًا نَصِيْرًا پس
 دست بدعا بردار و قصد کن دشمنان آل محمد را و بگو
 اَللّٰهُمَّ اِنَّ كَثِيْرًا مِّنْ الْاُمَّةِ نَاصَبَتِ الْمُسْتَخْطٰبِيْنَ
 مِنَ الْاِئِمَّةِ وَكَفَرَتْ بِالْكَلِمَةِ وَعَكَفَتْ عَلَى
 الْقَادَةِ الظَّالِمَةِ وَهَجَرَتِ الْكِتَابَ وَالسُّنَّةَ
 وَعَدَلَتْ عَنِ الْحَبْلَيْنِ الَّذِيْنَ اَمَرْتَ بِطَاعَتِهِمَا

وَالْتَمَسْتُ بِهِمَا فَاَمَاتَتِ الْحَقُّ وَحَادَتْ عَنِ
الْقَصْدِ وَمَا لَيْتِ الْاَحْزَابَ وَحَرَفَتِ الْكِتَابَ
وَكَفَرَتْ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَتْهَا وَتَمَسَّكَتْ بِالْبَاطِلِ
لَمَّا اعْتَرَضَهَا وَضَيَّعَتْ حَقَّكَ وَاضَلَّتْ
خَلْقَكَ وَقَتَلَتْ اَوْلَادَ نَبِيِّكَ وَخَيْرَةَ عِبَادِكَ
وَحَمَلَةَ عَلَيْكَ وَوَرَثَةَ حِكْمَتِكَ وَوَحْيِكَ اَللّهُمَّ
فَزَلْزِلْ اَقْدَامَ اَعْدَائِكَ وَاَعْدَاءِ رَسُوْلِكَ
وَاَهْلِيْ بَيْتِ رَسُوْلِكَ اَللّهُمَّ وَاخْرِبْ دِيَارَهُمْ
وَاَقْلُلْ سِلَاحَهُمْ وَخَالَفَ بَيْنَ كَلِمَتِهِمْ وَقَتْلُ
فِيْ اَعْضَادِهِمْ وَاَوْهِنْ كَيْدَهُمْ وَاَضْرِبْهُمْ
بِسَيْفِكَ الْقَاطِعِ وَاَرْمِهِمْ بِحَجَرِكَ الدَّامِغِ
وَطُمَّهُمْ بِالْبَلَاءِ طَمًا وَغُمَّهُمْ بِالْبَلَاءِ غَمًّا
وَعَذِّبْهُمْ عَذَابًا نُّكْرًا وَخُذْهُمْ بِالسِّنِينَ وَ
الْمُثَلَّاتِ الَّتِي اَهْلَكْتَ بِهَا اَعْدَاءَكَ اِنَّكَ
ذُوْ نِقْمَةٍ مِنَ الْمُجْرِمِيْنَ اَللّهُمَّ اِنَّ سُنَّتَكَ
ضَائِعَةٌ وَاَحْكَامُكَ مُعْطَلَةٌ وَعِثْرَةُ نَبِيِّكَ

فِي الْأَرْضِ هَائِمَةً اللَّهُمَّ فَأَعِنِ الْحَقَّ وَ
 أَهْلَهُ وَاتَّمِيعِ الْبَاطِلَ وَأَهْلَهُ وَمَنْ عَلَيْنَا
 بِالنَّجَاةِ وَاهْدِنَا إِلَى الْإِيمَانِ وَتَجَلَّ فَرَجُنَا
 وَأَنْظِمَهُ بِفَرَجِ أَوْلِيَاءِكَ وَاجْعَلْهُمْ لَنَا
 وَدًّا وَاجْعَلْنَا لَهُمْ وَفْدًا اللَّهُمَّ وَأَهْلِكَ
 مَنْ جَعَلَ يَوْمَ قَتْلِ بْنِ بِنْتِ مُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ
 وَخَيْرَتِكَ عِيدًا وَاسْتَهْلَ بِهِ فَرَحًا وَمَرَحًا
 وَخُذْ آخِرَهُمْ كَمَا أَخَذْتَ أَوَّلَهُمْ وَضَاعِفِ
 اللَّهُمَّ الْعَذَابَ وَالتَّنْكِيلَ عَلَى ظَالِمِي
 أَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّكَ وَأَهْلِكَ أَشْيَاعَهُمْ وَقَادَتَهُمْ
 وَأَبْرَحَاتَهُمْ وَجَمَاعَتَهُمْ اللَّهُمَّ ضَاعِفِ
 صَلَوَاتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَبَرَكَاتِكَ عَلَى عِتْرَةِ
 نَبِيِّكَ الْعِتْرَةِ الضَّائِعَةِ الْخَائِفَةِ الْمُسْتَدِلَّةِ
 بَقِيَّةٍ مِنَ الشَّجَرَةِ الطَّيِّبَةِ الزَّكِيَّةِ الْمُبَارَكَةِ
 وَأَعِزِّ اللَّهُمَّ كَلِمَتَهُمْ وَأَفْلِحْ حُجَّتَهُمْ وَاكْشِفِ
 الْبَلَاءَ وَاللَّوَاءَ وَحَنَادِيسَ الْبَاطِلِ وَالْعَمَى

عَنْهُمْ وَثَبَّتْ قُلُوبَ شَيْعَتِهِمْ وَ
حَبَّبَكَ عَلَى طَاعَتِكَ وَوَلَّائِيهِمْ وَنَصَرَتِهِمْ
وَمُؤَالَيْتِهِمْ وَأَعْنَاهُمْ وَأَصْنَحَهُم الصَّبْرَ عَلَى
عَلَى الْأَذَى فِيكَ وَاجْعَلْ لَهُمْ آيَاتًا مُشْهُودَةً
وَأَوْقَاتًا مُحْمُودَةً مَسْعُودَةً تُؤَشِّكُ فِيهَا
فَرَجَهُمْ وَتُوجِبُ فِيهَا تَمْكِينَهُمْ وَنَصْرَهُمْ
كَمَا ضَمِنْتَ لِأَوْلِيَاءِكَ فِي كِتَابِكَ الْمُنْزَلِ
فَإِنَّكَ قُلْتَ وَقَوْلُكَ الْحَقُّ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ
آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ
فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ
وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا
يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا اللَّهُمَّ
فَاكْشِفْ غُمَّتَهُمْ يَا مَنْ لَا يَمْلِكُ كَشْفَ الضَّرِّ
إِلَّا هُوَ يَا وَاحِدُ يَا أَحَدُ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ يَا
يَا إِلَهِي عَبْدُكَ الْخَائِفُ مِنْكَ وَالرَّاجِعُ

إِلَيْكَ السَّائِلُ لَكَ الْمُقْبِلُ عَلَيْكَ اللّٰجِيُّ
إِلَى فَنَائِكَ الْعَالِمُ بِأَنْتَ لَا مَلْجَأَ مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ
اللّٰهُمَّ فَاقْبَلْ دُعَائِي وَاسْمَعْ نِدَائِي يَا إِلَهِي
عَلَانِيَتِي وَخُجْوَاتِي وَاجْعَلْنِي مِمَّنْ رَضِيتَ
عَمَلَهُ وَقَبِلْتَ نُسُكَهُ وَخَجَّيْتَهُ بِرَحْمَتِكَ
إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ اللّٰهُمَّ وَصَلْ
أَوَّلًا وَآخِرًا عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ
عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَارْحَمْ مُحَمَّدًا وَآلَ
مُحَمَّدٍ بِأَكْمَلِ وَأَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ وَبَارَكْتَ
وَتَرَحَّمْتَ عَلَى أَنْبِيَائِكَ وَرُسُلِكَ وَمَلَائِكَتِكَ
وَحَمَلَةِ عَرْشِكَ بِإِلَهِ إِلَّا أَنْتَ اللّٰهُمَّ
وَلَا تُفَرِّقْ بَيْنِي وَبَيْنَ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ
صَلِّ وَأَتِكَ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ وَاجْعَلْنِي يَا
مَوْلَايَ مِنْ شِيعَةِ مُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ
وَالْحُسَيْنِ وَالْحُسَيْنِ وَذُرِّيَّتِهِمُ الطَّاهِرَةِ
الْمُنْتَجِبَةِ وَهَبْ لِي التَّمَسُّكَ بِحَبْلِهِمُ وَالرِّضَا

بِسَبِيلِهِمْ وَالْأَخَذَ بِطَرِيقَتِهِمْ إِنَّكَ
جَوَادٌ كَرِيمٌ

پس بسجده برو و طرف روی خود را بر خال بگذارد و بگوید
يَا مَنْ يَحْكُمُ مَا يَشَاءُ وَيَفْعَلُ مَا يُرِيدُ أَنْتَ
حَكَمْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ تَحْمُودًا مَشْكُورًا فَجَلَّ
يَا مَوْلَايَ فَرَجَهُمْ وَفَرَجْنَا بِهِمْ فَإِنَّكَ ضَمِنْتَ
إِعْرَازَهُمْ بَعْدَ الدَّلَّةِ وَتَكْثِيرَهُمْ بَعْدَ الْقِلَّةِ
وَإِظْهَارَهُمْ بَعْدَ الْخُمُولِ يَا أَصْدَقَ الصَّادِقِينَ
وَيَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ فَاسْأَلُكَ يَا إِلَهِي وَ
سَيِّدِي مُتَضَرِّعًا إِلَيْكَ بِجُودِكَ وَكَرَمِكَ
بَسْطَ أَمَلِي وَالتَّجَاوَزَ عَنِّي وَقَبُولَ قَلِيلِ
عَمَلِي وَكَثِيرِهِ وَالزِّيَادَةَ فِي آيَاتِي وَ
تَسْلِيَتِي ذَلِكَ الْمَشْهَدَ وَأَنْ تَجْعَلَنِي مِمَّنْ
يُدْعَى فَيُجِيبُ إِلَى طَاعَتِهِمْ وَمَوَالِيَتِهِمْ
وَنَصْرِهِمْ وَتُرْبَتِي ذَلِكَ قَرِيبًا سَرِيعًا
فِي عَافِيَةِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

سر خود را بسوی آسمان بلند کن و بگو **أَعُوذُ بِكَ**
أَنْ أَكُونَ مِنَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ آيَاتِكَ
فَاعِذْنِي يَا إِلَهِي بِرَحْمَتِكَ مِنْ ذَلِكَ چون
 چنین کنی این عمل بجزای تو از حجهای بسیار و عمره‌ها
 بسیار که مال بسیار در آن صرف نمائی و بدن خود را
 در اینها بتعب افکنی و از اهل و عیال و فرزندان
 خود جدا شوی و بدان که کسی که این نماز را در این
 روز بکند و این دعا را از روی اخلاص بخواند و
 این عمل را بایقین و تصدیق بجا آورد خدا ده
 خصلت باو عطا کند که از جمله اینها اینست که او را
 از مردنهای بد حفظ کند مانند غرق شدن و سوزختن
 و زهر عمارت ماندن و امثال اینها و تا مردن دشمنی
 بر او مسلط نگردد و نگاه دارد او را از خوره و
 دیوانگی و پیس در خودش و فرزندان و تا چهار پشت
 و شیطان را مسلط نگرداند و نگاه دارد او را و
 شیطان و یاوران شیطان را بر او مسلط نگرداند
 تا چهار پشت

هفتاد و هشت روز عاشورا زیارت است فضیلت

زیارت آنحضرت در همه وقت وارد است در کامل الزیارة
 ابن قولویه قمی ص ۱ روایت است که حسین از جد خود
 رسول خدام سوال نمود که چیست ثواب کسی که
 زیارت کند تو را بعد از موت تو فرمود ای فرزند من
 کسیکه پس از مردن من بیاید مرا زیارت کند
 پس از برای اوست بهشت و کسیکه پدر تو را زیارت
 کند بعد از مردن او پس از برای اوست بهشت و
 کسیکه برادر تو را بعد از مردن او زیارت کند پس
 از برای اوست بهشت و کسیکه تو را زیارت کند بعد از
 مردن تو پس از برای اوست بهشت در وسائل الشیعه
 ج ۲ سند بحضرت امام موسی صابرساند که آنحضرت
 فرمود من اتی الحسین عارفاً بحقه غفر الله
 له ما تقدم من ذنبه وما تأخر

و نیز از عبد الرحمن بن کثیر از امام صادق روایت
 نمود که آنحضرت فرمود اگر یکی از شما تمام روزگار خود
 راجع کند و حسین بن علی را زیارت نکند هر آینه
 حق از حقوق رسول خدا را ترک نموده است برای
 آنکه حق حسین فریضه ایست از خدا که واجبست

بر هر مسلم نظر باین گونه روایات است که بعضی از
 علما گفته اند زیارت امام حسین برای کسیکه مقتدر
 است در عمره یکمرتبه واجب است و تخلف از آن
 جائز نیست در وسائل امام صادق علیه السلام میفرماید
 سزاوار نیست تخلف از زیارت حسین بیشتر از چهار
 سال باز حضرت صادق علیه السلام بسیف بن عمیره میفرماید
 کسیکه زیارت نکند قبر حسین را و او گمان میکند که
 شیعه ما میباشد تا بمیرد پس او شیعه ما نیست
 و اگر از بهشتیان باشد پس در بهشت ضایع است
 و نیز حضرت یاقر میفرماید کسیکه حسین را زیارت
 نکند ناقص الایمان است و نیز در وسائل سند
 بهرون بن خارجه میرسد که از امام صادق علیه السلام سوال
 نمود از کسیکه بدون سبب ترک زیارت قبر
 حسین (ع) نماید فرمود این شخص از اهل آتش است
 علی بن میمون میگوید از امام صادق علیه السلام شنیدم فرمود
 اگر هر آینه یکی از شماها هزار حج نماید و قبر حسین
 بن علی را زیارت نکند هر آینه حق از حقوق رسول
 خدایم را ترک نموده و باز فرمود حق حسین واجب است

بر هر مسلمان حضرت رضاء میفرماید کسیکه زیارت
 کند قبر ابی عبد الله الحسین را بشط فرات میباشد
 مانند کسیکه زیارت نموده است خدا را بر روی عرش
 باز دروسائل الشیعه از محمد بن مسلم از امام باقر
 روایت نموده فرمود امر کنید شیعیان ما را زیارت
 قبر حسین پس بد رستیکه زیارت کردن قبر حسین
 سبب زیادتی روزی و طول عمر میباشد و بدیها را
 دور میکند و زیارت نمودن قبر آنحضرت واجب است
 بر هر مومنی که اقرار مینماید بامامت او و نیز در
 روایت دیگر امام صادق است میفرماید کسیکه
 ترک کند زیارت قبر حسین را در صورتیکه قدرت
 داشته باشد بر آن هر آینه عاق رسول خدا و عاق
 ما است و فرمود کسیکه زیارت کند حسین را برای
 اوست ثواب حج و عمره مقبوله و در روایت دیگر است
 که آنحضرت فرمود کسیکه حسین را زیارت کند و
 نسبت بحق آنحضرت عارف باشد از برای او نوشته
 میشود ثواب هزار حج و هزار عمره مقبوله و امر زید
 میشود گناهان گذشته و آینده او و باز از

رسول خدا ۴ روایت شده است که ثواب زیارت حسین
برای کسی که عارف بحق وی باشد هزار حج و هزار عمره
است و نیز فرمود کسی که حسین را زیارت کند چنانست
که مرا زیارت کرده است و کسی که مرا زیارت کند پس
چنانست که خدا را زیارت نموده است و برخداست
انکه او را با تش دوزخ عذاب نکند انگاه فرمود
الا وان الاجابة تحت قبته والشفاء فی تربته
والامه من ولده و ممکن است که اختلاف روایات
در بیان اندازة ثواب از جهة اختلاف معرفت زیارت
کنندگان باشد و محمد بن مسلم از امام باقر روایت
نموده که آنحضرت فرموده شیعیان ما را امر بزیارت حسین
بن علی نمایند پس بد رستی که زیارت او نگاه میدارند آن
را از هر دم و غرق و سوختن و از خورده شدن
درندگان و زیارت او واجب است بر هر کسی که اقرار
بکند برای حسین علیه السلام بامامت و برای جاب
خدا عز و جل و روایات دیگر که در فضیلت زیارت
آنحضرت وارد گردیده باندازة است که نقل آن از
کنجایشان مختصر خارج است و مفاد آن جمله تنها

بیان رجحان و استحباب نیست بلکه بهیچرفته وجوب
زیارت بخوبی فهمیده میشود چه در بعضی از آن
روایات که تارك زیارت در صورت توانائی عاقل
رسول خدا و عاقل ما است و در برخی دیگر تارك زیارت
تارك حق از حقوق رسول خدا است و در روایت
دیگر است که تارك زیارت از شیعه مانیت و در
جای دیگر است که تارك زیارت بی جهت از اهل آتش
است و باز در جای دیگر است زیارت حسین^ع حق
است از حقوق رسول خدا و ترك آن ترك حق از حقوق
انحضرت است و حق حسین^ع فریضه است از خدا که واجب
است بر هر مسلمان در کامل الزیارة صفحه ۱۲۷ فرمایش
امام صادق^ع یا مسجید آنست که فرمود زیارت قبر حسین^ع
واجب است بر هر مرد و زن پس هر چه هم رفته انصافاً
وجوب زیارت انحضرت از این روایات بخوبی فهمیده
میشود چنانکه بعضی از علما نیز بر آن رفته اند مجلسی در
مزار بحار می نویسد زیارت صلوات الله علیه واجبه
مفترضة ما موربها و نیز در مزار ص ۱۰۹ و شمر
اعلم ان ظاهراً کثر اخبار هذا الباب و کثیر

من اخبار الابواب الایته وجوب زیارته
 صلوات الله علیه بل کونها من اعظم
 الفرائض واکد ها ولا یبعد القول بوجوبها
 فی العمر مرة مع القدرة والیه کان یسئل
 الوالد العلامة نور الله ضریحه از این جهت
 مناسب است کسانی که دم از تشیع میزنند و خود را دوست
 خانواده رسالت میدانند در صورت اقتدار ترك زیارت
 آنحضرت را در عمر یکمرتبه نمایند و هرگاه ممکن شود
 زیاده از آن اهتمام بر زیارت کنند البته بهتر خواهد بود
 و قیام بحقوق رسول خدا شده است خصوصاً بعد از
 ملاحظه قسمتی از روایات که مدت ترك زیارت در آن
 محدود گردیده در بعضی از آنست که امام ع صیفرماید
 بر غنی است سالی دو مرتبه و بر فقیر است سالی یکمرتبه
 و در جای دیگر است بر غنی است هر چهار ماه یکمرتبه
 و بر معسر چیزی نیست بر آنکه لا یكلف الله
 نفساً الا وسعها و در بعضی روایات دیگر است
 که بر نزدیک است آنحضرت را اقلأ ماهی یکمرتبه زیارت
 نماید و بر دور است هر سه سال یکمرتبه پس با وجود

این روایات و امثال آن تارک زیارت آنحضرت مرتکب
امر عظیمی گردیده چنانصافاً و بیطرفانه و جوپ زیارت
آنحضرت در صورت اقتدار از روی این روایات بخوبی
فهمیده میشود و لذا در هنگام امکان قنوان گفت
تو که زیارت آنحضرت خصوصاً در عمری بکمرته جائز
نخواهد بود از آن گذشته قیام باین امر مهم که از بزرگترین
شعار مذہب و دین اسلام است بهترین وسیله
حکیمانہ است کہ شیعه را قوی مینماید و در نتیجہ اجتماع
در آن محل روحانی فرق مختلف شیعه بهم ارتباط
می یابند و اگر اہتمام شیعه بزیارت نبود این علاقہ
مندے کنونی بین فرق مختلف شیعه ممکن نمی شد
پس امر بزیارت امرے است حکیمانہ روحیات دیانت
و آثار توحید بسبب آن زندہ خواهد ماند و زندہ
داشتن آن احیاء اسلام و مذہب است

در فضیلت زیارت روز عاشورا است

سید بن طاوس در اقبال از امام صادق روایت نمود
ہر کہ حضرت امام حسین را در روز عاشورا زیارت کند

بهشت برای او واجب میشود و نیز از زید شحام از
 امام صادق روایت نموده که آنحضرت فرمود کسیکه
 قبر حسین را در روز عاشورا زیارت کند و عارف
 بحق او باشد صیبا شد مانند کسیکه زیارت کرده است
 خدا را بر عرش او و در کامل الزیارة روایت شده که
 هر کس در آنروز نزد قبر امام حسین آب دهد مانند
 کسی است که سیاه آنحضرت را آب داده باشد
 و در کامل الزیارة جعفر بن محمد بن قولویه قمی زیارتی
 روایت نموده که مجلسی در زاد المعاد نیز آنرا نقل کرده
 است و خلاصه آن آنست که مالک جعفی از امام
 محمد باقر روایت نموده که آنحضرت فرمود هر که
 زیارت کند حسین را در روز دهم محرم و نزد قبر
 آنحضرت گریان شود خدا را ملاقات کند در روز
 قیامت با ثواب دو هزار هزار حج و دو هزار هزار عمره
 و دو هزار هزار جهاد که با رسول خدا و با ائمه
 راشدین صلوات الله علیهم اجمعین نموده باشد
 مالک گفت فدای قوشوم چه ثواب است برای
 کسیکه در شهرهای دور باشد و ممکن نباشد

برای او رفتن بسوی قبر آنحضرت فرمود چون روز
عاشورا شود بصرای بیرون رود یا بر یا مرخان مرود
و اشاره بسوی قبر آنحضرت بسلام و جهد کند
در نفرین کردن بر قاتل آنحضرت و بعد از آن دو رکعت
نماز بجا آورد و این کار را در اول روز پیش از ظهر
نماید (انگاه حضرت در این روایت بمالك جعفی امر
بِعزاداری در آن روز می نماید و میفرماید) پسندید
و نوحه و گریه و زاری کند بر حسین و امر کند هر که را
در خانه اوست و از او تقیّه نکند بگریه کردن بر آنحضرت
و در خانه خود مصیبتی برپا کند باظهار جزع بر
آنحضرت و ملاقات کنند یکدیگر را بگریه کردن و
تعزیت گفتن بیکدیگر بمصیبت آنحضرت پس من
ضامنم از برای کسی که این کارها را بکند خدا آن
ثوابها را بایشان عطا فرماید مالک گوید که
با آنحضرت عرض کردم فدای تو گردم آیا تو ضامنی
از برای ایشان باین ثواب اگر این کارها را بکنند
فرمود بلی من ضامنم از برای آنها مالک پرسید که
چگونه یکدیگر را تعزیت بگویند فرمود بگویند

عَظَّمَ اللَّهُ أَجُورَنَا بِمَصَابِنَا بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ
السَّلَامِ وَجَعَلَنَا وَإِيَّاكُمْ مِنَ الطَّالِبِينَ بِنَارِهِ
مَعَ وَلِيِّهِ الْإِمَامِ الْمَهْدِيِّ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ
عَلَيْهِمُ السَّلَامُ و اگر توانی در آن روز از برای
هیچ کاری از خانه بیرون مرو که آن روز نوحه است
که حاجت هیچ مؤمنی در آن روز برآورده نمیشود و اگر
برآورده شود از برای او مبارک نیست و در آن روز
و خیر نیست و از برای منزل خود چیزی ذخیره
نماید که در این روز چیزی ذخیره کند آن چیزی
برای او مبارک نخواهد بود پس کسیکه چنین کند
نوشته شود برای او ثواب هزار هزار حج و هزار هزار
عمره و هزار هزار جهاد که همه را با رسول خدا کرده باشد
و از برای او خواهد بود ثواب مصیبت هر پیغمبری و
رسولی و صدیقی که مرده باشد یا کشته شده باشد
از روزیکه خدا دنیا را آفریده است تا روز قیامت
علقه بن محمد خضری گفت من گفتم بحضرت امام محمد
باقر که تعلیم نما بمن دعائی را که بخوانم در این روز هرگاه
خواهم آنحضرت را زیارت کنم از نزدیک و دور و

دعائی که هرگاه در شهرها و دور خواهم که اشاره کنم
 و آنحضرت را زیارت کنم فرمود ای علقمه هرگاه این دو
 رکعت را بجا آوری و بجانب قبر آنحضرت اشاره کرده
 باشی بسلام و بگوئی بعد از اشاره و نماز آن اقوال را
 که مذکور خواهد شد پس دعا کرده خواهی شد
 بدعائی که ملائکه میخوانند در وقتیکه زیارت آنحضرت
 کنند و می نویسد خدا برای تو بان زیارت هزار هزار
 حسنه و محو کند از تو هزار هزار گناه و بلند کند بر آ
 تو در بهشت هزار هزار درجه و خواهی بود از آنها بیک
 شهید شده باشد با حسین بن علی تا آنکه شریک شوی
 با ایشان در درجات ایشان و نشناسند تو را مگر از آنها
 که با حضرت شهید شده باشند و نوشته شود برآ
 تو ثواب هر پیغمبر و رسول و ثواب زیارت
 هر که آنحضرت را زیارت کرده است از روزیکه شهید
 شده است و میگوئی **السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ**
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ
يَا بْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَابْنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بْنَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ سَيِّدَةِ

نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَابْنَ
 ثَارِهِ وَالْيُوتَرَ الْمُوتُورَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى
 الْأَرْوَاحِ الَّتِي حَلَّتْ بِفَنَاءِكَ عَلَيْكُمْ مِنِّي
 جَمِيعًا سَلَامُ اللَّهِ أَبَدًا مَا بَقِيَتْ وَبَقِيَ الْبَيْلُ
 وَالنَّهَارُ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَقَدْ عَظُمَتِ الرَّزِيَّةُ
 وَجَلَّتِ الْمُصِيبَةُ بِكَ عَلَيْنَا وَعَلَى جَمِيعِ أَهْلِ
 الْإِسْلَامِ وَجَلَّتْ وَعَظُمَتِ مُصِيبَتُكَ فِي
 السَّمَوَاتِ عَلَى جَمِيعِ أَهْلِ السَّمَوَاتِ فَلَعَنَ اللَّهُ
 أُمَّةً أَشْسَتْ أَسَاسَ الظُّلْمِ وَالْجَوْرِ عَلَيْكُمْ
 أَهْلَ الْبَيْتِ وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً دَفَعَتْكُمْ عَنْ
 مَقَامِكُمْ وَأَزَالَتْكُمْ عَنْ مَرَاتِكُمْ الَّتِي رَتَّبَكُمْ
 اللَّهُ فِيهَا وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْكُمْ وَلَعَنَ اللَّهُ
 الْمُتَهَدِّينَ لَهُمْ بِالْمُتَكِينِ مِنْ قِتَالِكُمْ بَرِئْتُ
 إِلَى اللَّهِ وَلَا لِيَكُمْ مِنْهُمْ وَمِنْ أَشْيَاءِ عَمَلِهِمْ وَ
 اتِّبَاعِهِمْ وَأَوْلِيائِهِمْ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ إِنِّي
 سَلِمْتُ لِمَنْ سَأَلَ لَكُمْ وَحَرَبْتُ لِمَنْ حَارَبَكُمْ

إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَلَعَنَ اللَّهُ أَلَّ زِيَادٍ وَأَلَّ
 صُرَّوَانَ وَلَعَنَ اللَّهُ بَنِي أُمَيَّةَ قَاطِبَةً وَلَعَنَ
 اللَّهُ ابْنَ مَرْجَانَةَ وَلَعَنَ اللَّهُ عُمَرَ ابْنَ سَعْدٍ
 وَلَعَنَ اللَّهُ شِمْرًا وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً أَسْرَجَتْ
 وَالْجَمْتَ وَتَنَقَّبَتْ وَتَهَيَّئَتْ لِقِتَالِكَ يَا بِي
 أَنْتَ وَأُمِّي لَقَدْ عَظُمَ مُصَابِي بِكَ فَاسْتَلِمَ
 اللَّهُ الَّذِي أَكْرَمَ مَقَامَكَ وَأَكْرَمَنِي
 بِكَ أَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ ثَارِكَ مَعَ مَا مِ
 مَنْصُورٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَآلِهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي عِنْدَكَ وَجِيهًا
 بِالْحُسَيْنِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ يَا أَبَا
 عَبْدِ اللَّهِ إِنِّي أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ وَإِلَى رَسُولِهِ
 وَإِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَإِلَى قَاطِمَةِ
 وَإِلَى الْحَسَنِ وَإِلَيْكَ بِمُؤَالَاتِكَ وَبِالْبِرَاءَةِ
 مِنْ قَاتِلِكَ وَنَصَبِكَ الْحَرْبَ وَبِالْبِرَاءَةِ
 مِنْ أَسَسِ أَسَاسِ الظُّلْمِ وَالْجَوْرِ عَلَيْكُمْ وَأَبْرَأُ

إِلَى اللَّهِ وَإِلَى رَسُولِهِ مِمَّنْ أَشْسَ اسَا سَ
ذَلِكَ وَبَنَى عَلَيْهِ بُنْيَانَهُ وَجَرَى فِي ظُلْمِهِ
وَجَوْرِهِ عَلَيْكُمْ وَعَلَى أَشْيَاءِ عَمُ بَرِئْتُ إِلَى
اللَّهِ وَإِلَى رَسُولِهِ وَإِلَيْكُمْ مِنْهُمْ وَاتَّقَرُّ
إِلَى اللَّهِ ثُمَّ إِلَيْكُمْ زَمُوا الْإِيْتَكُمْ وَمُؤَالَاتِ
وَلِيَكُمْ وَيَا لِبَرَاءَتِهِ مِنْ أَعْدَائِكُمْ وَالنَّاصِبِينَ
لَكُمْ وَالْحَرْبَ وَيَا لِبَرَاءَتِهِ مِنْ أَشْيَاءِ عَمِهِمْ وَ
اتَّبَاعِهِمْ إِنِّي سِلْمٌ لِمَنْ سَأَلَ لَكُمْ وَحَرْبٌ
لِمَنْ حَارَبَكُمْ وَوَلِيٌّ لِمَنْ وَالَاكُمْ وَعَدُوٌّ
لِمَنْ عَادَاكُمْ فَاسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي أَكْرَمَنِي
بِمَعْرِفَتِكُمْ وَمَعْرِفَتِ أَوْلِيَائِكُمْ وَرَزَقَنِي
الْبَرَاءَةَ مِنْ أَعْدَائِكُمْ أَنْ يَجْعَلَ لِي
مَعَكُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَبِأَنْ يُثَبِّتَ
لِي عِنْدَكُمْ قَدَمَ صِدْقِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَأَسْأَلُهُ أَنْ يُبَلِّغَنِي الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ لَكُمْ
عِنْدَ اللَّهِ وَأَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ ثَارِي مَعَ

اِمَامٍ مَّهْدِيٍّ ظَاهِرٍ نَاطِقٍ مِنْكُمْ وَاَسْأَلُ اللهَ
 بِحَقِّكُمْ وَبِالشَّانِ الَّذِي لَكُمْ عِنْدَهُ اَنْ
 يُعْطِيَنِي بِمُصَابِي بِكُمْ اَفْضَلَ مَا يُعْطِي مُصَابَا
 بِمُصِيبَةٍ مُصِيبَةٍ مَا اَعْظَمَهَا وَاَعْظَمَ
 رَزِيَّتَهَا فِي الْاِسْلَامِ وَفِي جَمِيعِ اَهْلِ السَّمَوَاتِ
 وَالْاَرْضِ اَللّهُمَّ اجْعَلْنِي فِي مَقَامِي هَذَا مِنْ
 تَنَالِهِ مِنْكَ صَلَوَاتٌ وَرَحْمَةٌ وَمَغْفِرَةٌ اَللّهُمَّ
 اجْعَلْ مُحْيَايَ مُحْيَا مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَمَمَاتِي
 مَمَاتَ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ اَللّهُمَّ اِنَّ هَذَا يَوْمٌ
 تَبَرَّكَتْ بِهِ بَنُو اُمِّيَّةٍ وَاَبْنُ اِكْلَةِ الْاَكْبَادِ
 اللَّعِيْنُ ابْنُ اللَّعِيْنِ عَلٰى لِسَانِكَ وَلِسَانِ
 نَبِيِّكَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي كُلِّ مَوْطِنٍ
 وَمَوْقِفٍ وَقَفَ فِيهِ نَبِيُّكَ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ
 وَآلِهِ اَللّهُمَّ الْعَنِ اَبَا سُفْيَانَ وَمُعَاوِيَةَ
 بَنَ اَبِي سُفْيَانَ وَزَيْدَ بَنَ مُعَوِيَةَ عَلَيْهِمُ
 مِنْكَ اللَّعْنَةُ اَبَدًا لَا يَدْرِيْنَ وَهَذَا يَوْمٌ فَرِحَتْ

يَهْ أَلْ زِيَادِ وَالْ مَرَوَانِ بِقَتْلِهِمُ الْحُسَيْنِ
صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهُمَّ ضَاعِفْ عَلَيْهِمُ
الْعَنْ مِنْكَ وَالْعَذَابَ لَا إِلَيْمَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَقَرَّبُ
إِلَيْكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَبِالْمُؤَالَاتِ لِنَبِيِّكَ وَ
أَلِ نَبِيِّكَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ

پس صد مرتبه میگوئی اللَّهُمَّ الْعَنْ أَوَّلَ ظَالِمٍ
ظَلَمَ حَقَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَآخِرَتَا يَعْلَمُ لَهُ عَلَى
ذَلِكَ اللَّهُمَّ الْعَنْ الْعِصَابَةَ الَّتِي جَاهَدَتْ
الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَشَايَعَتْ وَبَايَعَتْ وَ
تَابَعَتْ عَلَى قَتْلِهِ اللَّهُمَّ الْعَنْهُمْ جَمِيعًا
پس صد مرتبه میگوئی السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا
عَبْدِ اللَّهِ وَعَلَى الْأَرْوَاحِ الَّتِي حَلَّتْ بِفَنَائِكَ
عَلَيْكَ مِنِّي سَلَامُ اللَّهِ أَبَدًا مَا بَقِيَتْ وَبَقِيَ
الْبَلَدُ وَالنَّهَارُ وَلَا جَعَلَ اللَّهُ خِرَ الْعَهْدِ مِنِّي
لِزِيَارَتِكَ السَّلَامُ عَلَى الْحُسَيْنِ وَعَلَى عَلِيِّ
بْنِ الْحُسَيْنِ وَعَلَى أَوْلَادِ الْحُسَيْنِ وَعَلَى أَصْحَابِ الْحُسَيْنِ

پس میگوئی اللَّهُمَّ خُصَّ أَنْتَ أَوَّلَ ظَالِمٍ بِاللَّعْنِ
 مِنِّي وَابْدَأْ بِهِ أَوَّلًا ثُمَّ الثَّانِي ثُمَّ الثَّالِثَ
 ثُمَّ الرَّابِعَ اللَّهُمَّ الْعَنْ يُرِيدُ بْنُ مُعْوِيَةَ
 خَامِسًا وَالْعَنْ عَبْدَ اللَّهِ بْنِ زِيَادٍ وَابْنَ
 مَرْجَانَةَ وَعُمَرَ بْنَ سَعْدٍ وَثُمَّ أَوَّلَ ابْنِ
 سَفْيَانَ وَابْنَ زِيَادٍ وَابْنَ مَرْوَانَ إِلَى يَوْمِ
 الْقِيَمَةِ پس بسجده میروی و میگوئی اللَّهُمَّ
 لَكَ الْحَمْدُ حَمْدَ الشَّاكِرِينَ لَكَ عَلَى مُصَابِهِمْ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى عَظِيمِ رِزْقِي اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي
 شِفَاعَةَ الْحُسَيْنِ يَوْمَ الْوُرُودِ وَثَبِّتْ لِي
 قَدَمَ صَدَقٍ عِنْدَكَ مَعَ الْحُسَيْنِ وَأَصْحَابِ
 الْحُسَيْنِ الَّذِينَ بَدَلُوا أَمْهَجَهُمْ دُونَ الْحُسَيْنِ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ

علقه گفت که حضرت امام
 محمد باقر فرمود که اگر توانی هر روز حضرت را با این
 کیفیت زیارت کنی که جمیع این ثوابها بر اے تو
 خواهد بود و روایت کرد محمد بن خالد طحیالسیار

سیف بن عمیره که گفت من یا صفوان جمال بن خالد
 یا جماعتی از اصحاب خود رفتیم بسوئے نجف
 بعد از آن که حضرت صادق بیرون رفتند بود از
 حیره بمدینه پیش از ما پس چون از زیارت حضرت
 امیر المؤمنین فارغ شدیم صفوان روئے خود را
 گردانید بسوئے قبر حضرت امام حسین و گفت
 که زیارت کنید حضرت امام حسین و از این مکان
 بالای سر امیر المؤمنین که حضرت امام جعفر
 صادق چنین کرد در وقتیکه من در خدمت
 آنجناب در این مکان شریف آمده بودم پس
 صفوان خواند آن زیارت را که علقمه از حضرت
 امام محمد یا قریب برای روز عاشورا روایت کرده است
 پس دو رکعت نماز کرد نزد سر امیر المؤمنین و وداع
 کرد بعد از نماز حضرت امیر المؤمنین را و رجوع
 قبر حضرت امام حسین کرد و آنحضرت را نیز وداع
 کرد و از جمله دعاها که بعد از آن دو رکعت خوانند
 این دعا بود یا الله یا الله یا الله یا محیب
 دَعْوَةُ الْمُضْطَرِّينَ يَا كَا شِفَا كَرِيْمٍ لِمَكْرُوْبِيْنَ

يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ وَيَا صَرِيحَ الْمُسْتَضْرِحِينَ
وَيَا مَنْ هُوَ أَقْرَبُ إِلَيَّ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ وَ
يَا مَنْ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَيَا مَنْ هُوَ
بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَى وَبِالْأَفُقِ الْمُبِينِ وَيَا مَنْ هُوَ
الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى وَيَا
مَنْ يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ
وَيَا مَنْ لَا تُخْفِي عَلَيْهِ خَافِيَةٌ وَيَا مَنْ لَا
تُشْتَبِ عَلَيْهِ الْأَصْوَاتُ وَيَا مَنْ لَا تُغْلِطُهُ
الْحَاجَاتُ وَيَا مَنْ لَا يُبْرِمُهُ الْحَاجُ الْمُلْحِنُ
وَيَا مُدْرِكَ كُلِّ قُوَّةٍ وَيَا جَامِعَ كُلِّ شَيْءٍ
وَيَا بَارِيَّ النَّفُوسِ بَعْدَ الْمَوْتِ وَيَا مَنْ هُوَ
كُلُّ يَوْمٍ فِي شَأْنٍ يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ يَا
مُنْفِيسَ الْكُرْبَاتِ يَا مُعْطِيَ السُّؤْلَاتِ
يَا وَلِيَّ الرِّغْبَاتِ يَا كَافِيَ الْمُهْمَّاتِ يَا
مَنْ يَكْفِي مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا يَكْفِي مِنْهُ
شَيْءٌ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَسْأَلُكَ

بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَعَلِيِّ وَبِحَقِّ قَاطِمَةَ بِنْتِ نَبِيِّكَ
 وَبِحَقِّ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ فَإِنِّي بِهِمَا أَتَوَجَّهُ
 إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا وَبِهِمَا أَتَوَسَّلُ وَ
 بِهِمَا أَتَشْفَعُ إِلَيْكَ وَبِحَقِّهِمَا أَسْأَلُكَ وَ
 أَقْسِمُ وَأَعِزُّمُ عَلَيْكَ وَبِالشَّيْءَانِ الَّذِي لَهُمَا
 عِنْدَكَ وَبِالْقُدْرَةِ الَّتِي لَهُمَا عِنْدَكَ وَبِالَّذِي
 فَضَّلْتَهُمَا عَلَى الْعَالَمِينَ وَبِاسْمِكَ الَّذِي
 جَعَلْتَهُ عِنْدَهُمَا وَبِهِ خَصَّصْتَهُمَا دُونَ
 الْعَالَمِينَ وَبِهِ أَبَدْتَهُمَا وَأَبْنَتَ فَضْلَهُمَا
 مِنْ فَضْلِ الْعَالَمِينَ حَتَّى فَاقَ فَضْلُهُمَا مِنْ فَضْلِ
 الْعَالَمِينَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَكْشِفَ
 عَنِّي غَمِّي وَهَمِّي وَكَرْبِي وَتَكْفِيَنِي أَلْهَمَ مِنْ أُمُورِي
 تَقْضِي عَنِّي دَيْنِي وَتُجِيرَنِي مِنَ الْفَقْرِ وَ
 تُجِيرَنِي مِنَ الْفَاقَةِ وَتُعْزِيَنِي عَنِ الْمَسْئَلَةِ
 إِلَى الْمَخْلُوقِينَ وَتَكْفِيَنِي هَمَّ مَنْ أَخَافُ
 هَمَّهُ وَعُسْرَ مَنْ أَخَافُ عُسْرَهُ وَحُزْنَ مَنْ

مَنْ أَخَافُ حُرُوفَتَهُ وَشَرَّ مَنْ أَخَافُ شَرَّهُ
 وَمَكْرَ مَنْ أَخَافُ مَكْرَهُ وَيَغِي مَنْ أَخَافُ
 بَغْيَهُ وَجَوْرَ مَنْ أَخَافُ جَوْرَهُ وَسُلْطَانَ
 مَنْ أَخَافُ سُلْطَانَهُ وَكَيْدَ مَنْ أَخَافُ كَيْدَهُ
 وَمَقْدُرَةَ مَنْ أَخَافُ بِلَاءَ مَقْدُرَتِهِ عَلَيَّ
 وَتَرُدَّ عَنِّي كَيْدَ الْكَيْدَةِ وَمَكْرَ الْمَكْرَةِ
 اللَّهُمَّ وَمَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَأَرِدْهُ وَمَنْ
 كَادَنِي فَكِدْهُ وَاصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُ وَمَكْرَهُ
 وَبَأْسَهُ وَأَمَانِيَّ وَأَمْنَعْ عَنِّي كَيْفَ شِئْتَ
 وَأَنْتَ شِئْتَ اللَّهُمَّ اشْغَلْ عَنِّي بِفَقْرٍ لَا
 تَجْبِرُهُ وَبِبَلَاءٍ لَا تَسْتُرُهُ وَبِإِفَاقَةٍ لَا
 تَسُدُّهَا وَبِسُقْمٍ لَا تُعَافِيهِ وَذُلٍّ لَا
 تُعِزُّهُ وَبِمَسْكَنَةٍ لَا تَجْبِرُهَا اللَّهُمَّ أَصْرِبْ
 بِالذُّلِّ نَصَبَ عَيْنِي وَأَدْخِلْ عَلَيَّ
 الْفَقْرَ فِي مَنْزِلِهِ وَالْعِلَّةَ وَالسُّقْمَ فِي
 بَدَنِي حَتَّى تَشْغَلَ عَنِّي بِشُغْلٍ شَاغِلٍ

لَا فَرَاغَ لَهُ وَأَنْسِدْ ذِكْرِي كَمَا أَنْسَيْتَهُ ذِكْرَكَ
وَاخْذُ عَنِّي بِسَمْعِهِ وَبَصَرِهِ وَلِسَانِهِ وَيَدِهِ
وَرِجْلِهِ وَقَلْبِهِ وَجَمِيعِ جَوَارِحِهِ وَأَدْخِلْ عَلَيْهِ
فِي جَمِيعِ ذَلِكَ السُّقْمَ وَلَا تَشْفِهِ حَتَّى تَجْعَلَ
ذَلِكَ لَهُ شُغْلًا شَاغِلًا بِهِ عَنِّي وَعَنْ ذِكْرِي
وَكَفِّنِي يَا كَافِي مَا لَا يَكْفِي سِوَاكَ فَإِنَّكَ
الْكَافِي لَا كَافِي سِوَاكَ وَمُفَرِّجُ لَا مُفَرِّجَ
سِوَاكَ وَمُغِيثُ لَا مُغِيثَ سِوَاكَ وَجَارُ
لَا جَارَ سِوَاكَ خَابَ مَنْ كَانَ رَجَاؤُهُ سِوَاكَ
وَمُغِيثُ سِوَاكَ وَمُفَرِّعُهُ إِلَى سِوَاكَ وَ
مَهْرَبُهُ وَمَلْجَأُهُ إِلَى غَيْرِكَ وَمُنْجَاهُ مِنْ
مُخْلُوقٍ غَيْرِكَ فَأَنْتَ ثِقَتِي وَرَجَائِي
وَمُفَرِّعِي وَمَهْرَبِي وَمَلْجَأِي وَمُنْجَايَ فَبِكَ
اسْتَفْتِيهِ وَبِكَ اسْتَنْجِحْ وَبِ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ
اتَوَجَّهُ إِلَيْكَ وَأَتَوَسَّلُ وَأَتَشَفَّعُ فَأَسْأَلُكَ
يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهَ فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ

وَالَيْكَ الْمُسْتَكِي وَأَنْتَ الْمُسْتَعَانُ فَاسْأَلُكَ
يَا اللَّهُ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ
مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ تَكْشِفَ عَنِّي غَمِّي وَهَمِّي
وَكُرْبِي فِي مَقَامِي هَذَا كَمَا كَشَفْتَ عَنْ
نَبِيِّكَ هَمَّهُ وَغَمَّهُ وَكُرْبَهُ وَكَفَيْتَهُ هَوْلَ
عَدُوِّهِ فَاكْشِفْ عَنِّي كَمَا كَشَفْتَ عَنْهُ وَفَرِّجْ
عَنِّي كَمَا فَرَّجْتَ عَنْهُ وَاكْفِنِي كَمَا كَفَيْتَهُ
وَاصْرِفْ عَنِّي هَوْلَ مَا أَخَافُ هَوْلَهُ وَمَوْنَةَ
مَا أَخَافُ مَوْنَتَهُ وَهَمَّ مَا أَخَافُ هَمَّهُ بِلَا
مَوْنَةٍ عَلَيَّ نَفْسِي مِنْ ذَلِكَ وَاصْرِفْنِي
بِقَضَاءِ حَوَائِجِي وَكِفَايَةِ مَا أَهْمَنِي هَمَّهُ
مِنْ أَمْرِ آخِرَتِي وَدُنْيَايَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ
وَيَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيكما مِنِّي سَلَامُ اللَّهِ
أَبَدًا مَا بَقِيْتُ وَبَقِيَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَلَا
جَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِكُمَا وَلَا
فَرَّقَ اللَّهُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمَا اللَّهُمَّ أَخْبِنِي حَيَوَةَ

مُحَمَّدٍ وَذُرِّيَّتِهِ وَأَمْتِنِي مِمَّا تَهْمُ وَتَوَفَّنِي عَلَى
 مِلَّتِهِمْ وَأَحْشُرْنِي فِي زُمرَتِهِمْ وَلَا تُفَرِّقْ
 بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا فِي الدُّنْيَا
 وَالْآخِرَةِ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَيَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ
 أَتَيْتُكُمَا وَآكَرَازِدُورِ بَخْوَانْدِ تَوَجَّهْتُ إِلَيْ
 ضَرْجُكُمَا بِكُودِ زَائِرًا وَمُتَوَسِّلًا إِلَى اللَّهِ
 رَبِّي وَرَبِّكُمَا وَمُتَوَجِّهًا إِلَيْكُمَا وَمُسْتَشْفِعًا
 بِكُمَا إِلَى اللَّهِ فِي حَاجَتِي هَذِهِ فَاشْفَعَا لِي
 فَإِنَّ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ الْمَقَامَ الْحَمُودَ وَالْحَمْدَ
 الْوَجِيهَ وَالْمَنْزِلَ الرَّفِيعَ وَالْوَسِيلَةَ إِنِّي
 أَنْقَلِبُ عَنْكُمَا مُنْتَظِرًا لِتَنْجِزِ الْحَاجَةِ وَ
 قَضَائِهَا وَنَجَاحِهَا مِنْ اللَّهِ بِشَفَاعَتِكُمَا لِي
 إِلَى اللَّهِ فِي ذَلِكَ فَلَا آخِيَبُ وَلَا يَكُونُ
 مُنْقَلَبِي مُنْقَلَبًا خَائِبًا خَاسِرًا بَلْ يَكُونُ
 مُنْقَلَبِي مُنْقَلَبًا رَاجِحًا مُفْلِحًا مُنْجِيًا مُسْتَجَابًا
 لِي بِقَضَائِهِ جَمِيعَ حَوَائِجِي وَتَشْفَعَا لِي أَنْقَلِبُ

عَلَى مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
 مَفْوضاً أَمْرِي إِلَى اللَّهِ مُلْجاً ظَهْرِي إِلَى اللَّهِ
 مُتَوَكِّلاً عَلَى اللَّهِ وَأَقُولُ حَسْبِيَ اللَّهُ وَكَفَى
 سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ دَعَا لَيْسَ لِي وَرَاءَ اللَّهِ وَ
 وَرَأَيْكُمْ يَا سَادَتِي مُنْتَهَى مَا شَاءَ رَبِّي كَانَ
 وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا
 بِاللَّهِ أَسْتَوِدُّكُمْ اللَّهُ وَلَا جَعَلَ اللَّهُ
 آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّي إِلَيْكُمْ أَنْصَرْتُ يَا سَيِّدِي
 يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَمَوْلَايَ وَأَنْتَ يَا أَبَا
 عَبْدِ اللَّهِ يَا سَيِّدِي وَسَلَامِي عَلَيْكُمْ
 مُتَّصِلٌ مَا اتَّصَلَ الْبَيْتُ وَالنَّهَارُ وَاصِلٌ
 ذَلِكَ إِلَيْكُمْ غَيْرُ مُحْجُوبٍ عَنْكُمْ سَلَامِي
 أَنْشَاءُ اللَّهُ وَأَسْأَلُهُ بِحَقِّكُمَا أَنْ يَشَاءَ
 ذَلِكَ وَيَفْعَلَ فَإِنَّهُ خَيْرٌ مِنْ حَيْدٍ أَنْفَلْتُ
 يَا سَيِّدِي عَنْكُمْ تَائِبٌ خَامِدٌ إِلَهُ شَاكِرٌ
 رَاجِيٌّ لِلْأَجَابَةِ غَيْرُ آيِسٍ وَلَا قَانِطٍ أَثْبَابًا

عَائِدًا رَاجِعًا إِلَى زِيَارَتِكُمَا بَلْ رَاجِعٌ عَائِدٌ
 إِن شَاءَ اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
 يَا سَادَتِي رَغِبْتُ إِلَيْكُمَا وَإِلَى زِيَارَتِكُمَا
 بَعْدَ أَنْ زَهَدَ فِيكُمَا وَفِي زِيَارَتِكُمَا أَهْلُ
 الدُّنْيَا فَلَا خَيْرَ بَنِي اللَّهِ مِنْ رَجَوْتُ وَمَا
 أَمَلْتُ فِي زِيَارَتِكُمَا إِنَّهُ قَرِيبٌ مُحِيطٌ

وایضا زیارتیست که از مرار کبیر یعنی مرار شیخ اجل
 محمد بن المشهدی نقل گردیده و در مفاتیح و مفتاح الجنات^(۱)
 نیز علامه نوری در سلازمة المرصاد آنرا نقل نموده اند^(۲)
 و راوی آن علقمه بن محمد حضرمی است که از امام محمد باقر
 علیه السلام روایت کرده که گفتم بحضرت ابی جعفر

(۱) ابو عبد الله محمد بن جعفر بن علی بن جعفر المشهدی حائری از جامعته
 روایت نموده که از جمله آنها است شاذان بن جبوسیل قمی و نجیب الدین
 بن نما که در نجف اشرف ۳۵۰ هـ وفات نمود از وی روایت کرده است
 (۲) مرحوم حاج میرزا حسین قوی در ۲۰ جمادی الثانی ۱۳۲۰ هـ در
 نجف اشرف وفات نمود و در محفل مطهران عتبه عالیہ مدفون
 گردید

قدایت شوم پس چکند آنکه از کربلا دور و در بلا و بعید
میباشد و متمکن نیست که در آن روز خود را بکربلا
برساند امام ع فرمود چون چنین روزی یعنی روز
عاشورا شود هر کس که دوست دارد زیارت کند آنحضرت
را از شهرهای دور یا نزدیک پس غسل نموده بصحرا
رود و یا بر یا مرخانہ خود برآید و دو رکعت نماز بجا آورد
و بخواند در آن سوره قل هو الله را پس چون سلام
گوید اشاره کند بسوئے آنحضرت بسلام و متوجه
شود بانحضرتی که ابو عبد الله در آن میباشد یعنی
رو کند بکربلائی معلی یا خشوع و استکانت و بگوید

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ
يَا بْنَ الْبَشِيرِ النَّذِيرِ وَابْنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بْنَ فَاطِمَةَ سَيِّدَةِ النِّسَاءِ الْعَالَمِينَ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَةَ اللَّهِ وَابْنَ خَيْرَتِهِ السَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَابْنَ ثَارِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ
أَيُّهَا الْوِثْرُ الْمَوْتُورُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْإِمَامُ
الْحَادِي الزَّكِيُّ وَعَلَى آرَاجِ حَلَّتْ بِفَنَائِكَ

وَأَقَامَتْ فِي جَوَارِكَ وَوَقَدَتْ مَعَ زَوَارِكَ
السَّلَامَ عَلَيْكَ مِنْ مَّا بَقِيَتْ وَبَقِيَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ
فَلَقَدْ عَظُمَتْ بِكَ الرَّزِيَّةُ وَجَلَّتْ فِي الْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُسْلِمِينَ وَفِي أَهْلِ السَّمَوَاتِ وَأَهْلِ الْأَرْضِينَ
أَجْمَعِينَ فَإِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ صَلَوَاتُ
اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ وَتَحِيَّاتُهُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ
الْحُسَيْنِ وَعَلَى آبَائِكَ الطَّيِّبِينَ الْمُنْتَجِبِينَ وَ
عَلَى ذُرِّيَّتِكُمُ الْهَدَاةِ الْمُصْطَفِيِّينَ لَعَنَ اللَّهُ
أُمَّةً خَذَلَتْكَ وَتَرَكْتَ نُصْرَتَكَ وَمَعُونَتَكَ
وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً أَسَّسَتْ أَسَاسَ الظُّلْمِ لَكُمْ
وَمَهَّدَتْ الْجَوْرَ عَلَيْكُمْ وَطَرَفَتْ إِلَى آذَانِكُمْ
وَتَحْيُفِكُمْ وَجَارَتْ ذَلِكَ فِي دِيَارِكُمْ وَأَشْيَاعِكُمْ
بَرِئْتُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَإِلَيْكُمْ يَا سَادَاتِي
وَهَوَالِيَّ وَأَيْمَتِي مِنْهُمْ وَمِنْ أَشْيَاعِهِمْ وَ
أَتْبَاعِهِمْ وَأَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي أَكْرَمَ بِأَمْوَالِي
مَقَامَكُمْ وَشَرَّفَ مَنَزِلَتَكُمْ وَشَأْنَكُمْ

أَنْ يُكْرِ مَنِي بَوْلَايَتِكُمْ وَحُبَّتِكُمْ وَالْإِثْمَامِ بِكُمْ
 وَالْبِرَاءَةِ مِنْ أَعْدَائِكُمْ وَأَسْأَلُ اللَّهَ الْبَرَّ
 الرَّحِيمَ أَنْ يَرْزُقَنِي مَوَدَّتِكُمْ وَأَنْ يُوفِّقَنِي
 لِلطَّلَبِ بِشَارِكُمْ مَعَ الْإِمَامِ الْمُنْتَظَرِ الْهَادِي
 مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ يَجْعَلَ لِي مَعَكُمْ فِي الدُّنْيَا
 وَالْآخِرَةِ وَأَنْ يُبَلِّغَنِي الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ لَكُمْ
 عِنْدَ اللَّهِ وَأَسْأَلُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ بِحَقِّكُمْ وَ
 بِالشَّانِ الَّذِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ أَنْ يُعْطِيَنِي
 بِمُصَابِي بِكُمْ أَفْضَلَ مَا أَعْطَى مُصَابًا بِمُصِيبَةٍ
 إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ يَا لَهَا مِنْ
 مُصِيبَةٍ مَا أَفْجَعَهَا وَأَنْكَاهَا لِقُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ
 وَالْمُسْلِمِينَ فَإِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ اللَّهُمَّ
 صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاجْعَلْنِي فِي مَقَامِي
 مِمَّنْ تَنَالَهُ مِنْكَ صَلَوَاتُ وَرَحْمَةٌ وَمَغْفِرَةٌ
 وَاجْعَلْنِي عِنْدَكَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
 وَمِنْ الْمُقَرَّبِينَ فَإِنِّي أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِمُحَمَّدٍ

وَالْحَمْدُ صَلَوَاتُكَ عَلَيَّ وَعَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ
 اللَّهُمَّ وَلِيَّيَ اتَّوَسَّلُ وَأَتَوَجَّهُ بِصِفْوَتِكَ
 مِنْ خَلْقِكَ وَخَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ مُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ
 وَالطَّيِّبِينَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَى مُحَمَّدٍ
 وَالْحَمْدُ وَاجْعَلْ مُحْيَايَ مُحْيَاهُمْ وَمَمَاتِي مَمَاتَهُمْ
 وَلَا تُفَرِّقْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
 إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ اللَّهُمَّ وَهَذَا يَوْمُ تَجَدَّدُ
 فِيهِ النُّفُوسُ وَتَنْزَلُ فِيهِ اللَّعْنَةُ عَلَى اللَّعِينِ
 يَزِيدُ وَعَلَى آلِ يَزِيدٍ وَعَلَى آلِ زِيَادٍ وَعُمَرَ بْنِ
 سَعْدٍ وَالشَّيْبِ اللَّهُمَّ الْعَنَاهُمْ وَالْعَنُ مَنْ
 رَضِيَ بِقَوْلِهِمْ وَفَعَلِهِمْ مِنْ أَوَّلٍ وَآخِرٍ لَعْنًا
 كَثِيرًا وَأَصْلِهِمْ وَأَسْكِنَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ
 مَصِيرًا وَأَوْجِبْ عَلَيْهِمْ وَعَلَى كُلِّ مَنْ شَايَعَهُمْ
 وَبَايَعَهُمْ وَتَابَعَهُمْ وَسَاعَدَهُمْ وَرَضِيَ بِفِعْلِهِمْ
 وَافْتَحْ لَهُمْ وَعَلَيْهِمْ وَعَلَى كُلِّ مَنْ رَضِيَ
 بِذَلِكَ لَعْنَاكَ الَّتِي لَعَنْتَ بِهَا كُلَّ ظَالِمٍ

وَكُلَّ غَاصِبٍ وَكُلَّ جَاحِدٍ وَكُلَّ كَافِرٍ وَكُلَّ
 مُشْرِكٍ وَكُلَّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ وَكُلَّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ
 اللَّهُمَّ الْعَنُ يَزِيدَ وَالْأَزِيدَ وَيُنِي مَرُوانَ
 جَمِيعًا اللَّهُمَّ وَضَعَفُ غَضَبِكَ وَسَخَطُكَ وَ
 عَذَابِكَ وَنِقْمَتِكَ عَلَى أَوَّلِ ظَالِمٍ ظَلَمَ
 أَهْلَ بَيْتِ نَبِيِّكَ اللَّهُمَّ وَالْعَنُ جَمِيعَ الظَّالِمِينَ
 لَهُمْ وَأَنْتَقِمْ مِنْهُمْ إِنَّكَ ذُو نِقْمَةٍ مِنَ الْمُجْرِمِينَ
 اللَّهُمَّ وَالْعَنُ أَوَّلَ ظَالِمٍ ظَلَمَ آلَ بَيْتِ مُحَمَّدٍ
 وَالْعَنُ أَرْوَاحَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَقُبُورَهُمْ وَالْعَنُ
 اللَّهُمَّ الْعِصَاةَ الَّتِي نَازَلَتْ الْحُسَيْنَ ابْنَ
 بَيْتِ نَبِيِّكَ وَحَارَبَتْهُ وَقَتَلَتْ أَصْحَابَهُ وَأَنْصَارَهُ
 وَأَعْوَانَهُ وَأَوْلِيَاءَهُ وَشِيعَتَهُ وَحُبَّيْرَهُ
 وَأَهْلَ بَيْتِهِ وَذُرِّيَّتَهُ وَالْعَنُ اللَّهُمَّ
 الَّذِينَ نَهَبُوا مَالَهُ وَسَبُّوا حَرِيمَتَهُ وَلَمْ
 يَسْمَعُوا كَلَامَهُ وَلَا مَقَالَهُ اللَّهُمَّ وَالْعَنُ
 كُلَّ مَنْ بَلَغَهُ ذَلِكَ فَرَضِيَ بِهِ مِنَ الْأَوَّلِينَ

وَالْآخِرِينَ وَالْخَلَائِقِ أَجْمَعِينَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ وَعَلَى مَنْ
سَاعَدَكَ وَعَاوَنَكَ وَوَسَّاءَكَ بِنَفْسِهِ وَبَذَلَ
مُحِبَّتَهُ فِي الذَّبِّ عَنْكَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ
وَعَلَيْهِمْ وَعَلَى رُوحِكَ وَعَلَى أَرْوَاحِهِمْ وَعَلَى
تُرْبَتِكَ وَعَلَى تَرْبَتِهِمْ اللَّهُمَّ لَقِّهِمْ رَحْمَةً وَ
رِضْوَانًا وَرَوْحًا وَرِجَاءً نَا السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
مَوْلَايَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ يَا بَنَ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ
وَيَا بَنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ وَيَا بَنَ سَيِّدَةِ نِسَاءِ
الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَهِيدُ يَا ابْنَ
الشَّهِيدِ اللَّهُمَّ بَلِّغْهُ عَنِّي فِي هَذِهِ السَّاعَةِ
وَفِي هَذَا الْيَوْمِ وَفِي هَذَا الْوَقْتِ وَكُلِّ
وَقْتٍ تَحْيَاهُ وَسَلَامًا السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ
سَيِّدِ الْعَالَمِينَ وَعَلَى الْمُسْتَشْهِدِينَ مَعَكَ
سَلَامًا مُتَّصِلًا مَا اتَّصَلَ الْبَيْلُ وَالنَّهَارُ
السَّلَامُ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ الشَّهِيدِ السَّلَامُ

عَلَى عَلِيِّ ابْنِ الْحُسَيْنِ الشَّهِيدِ السَّلَامُ عَلَى
 الْعَبَّاسِ ابْنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ الشَّهِيدِ السَّلَامُ
 عَلَى الشُّهَدَاءِ مِنْ وَلَدِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ
 عَلَى الشُّهَدَاءِ مِنْ وَلَدِ جَعْفَرٍ وَعَقِيلِ السَّلَامُ
 عَلَى كُلِّ مُسْتَشْهِدٍ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ
 عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَبَلِّغْهُمْ عَنِّي تَحِيَّةً وَسَلَامًا
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَعَلَيْكَ السَّلَامُ
 وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَحْسَنَ اللَّهُ لَكَ الْعِزَّاءَ
 فِي وَلَدِكَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
 أَبَا الْحَسَنِ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَعَلَيْكَ السَّلَامُ
 وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَحْسَنَ اللَّهُ لَكَ الْعِزَّاءَ
 فِي وَلَدِكَ الْحُسَيْنِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا فَاطِمَةَ
 يَا بِنْتَ رَسُولِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَعَلَيْكَ السَّلَامُ
 وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَحْسَنَ اللَّهُ لَكَ الْعِزَّاءَ
 فِي وَلَدِكَ الْحُسَيْنِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا
 مُحَمَّدٍ الْحَسَنَ وَعَلَيْكَ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

وَبَرَكَاتُهُ أَحْسَنَ اللَّهُ لَكَ الْعِزَّاءَ فِي أَخِيكَ
الْحُسَيْنِ السَّلَامُ عَلَى أَرْوَاحِ الْمُؤْمِنِينَ وَ
الْمُؤْمِنَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ وَعَلَيْهِمُ
السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُمُ
الْعِزَّاءَ فِي مَوْلَاهُمُ الْحُسَيْنِ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا
مِنَ الظَّالِمِينَ بَشَارِهِ مَعَ إِمَامٍ عَدْلٍ تَعِزُّ
بِهِ الْإِسْلَامَ وَأَهْلَهُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ بِسْ
بِسجده روي بگو اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى جَمِيعِ
مَا نَابَ مِنْ خَطْبٍ وَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى كُلِّ أَمْرٍ
وَالَيْكَ الْمُشْتَكَى فِي عَظِيمِ الْمَهْمَاتِ بِخَيْرَتِكَ
وَأَوْلِيَائِكَ وَذَلِكَ لِمَا أَوْجَبَتْ لَهُمْ مِنَ الْكَرَامَةِ
وَالْفَضْلِ الْكَثِيرِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ
مُحَمَّدٍ وَارْزُقْنِي شِفَاعَةَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ
يَوْمَ الْوُرُودِ وَالْمَقَامِ الْمَشْهُودِ وَالْحَوْضِ
الْمُورُودِ وَاجْعَلْ لِي قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَكَ
مَعَ الْحُسَيْنِ وَأَصْحَابِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

الَّذِينَ وَاسَّوهُ بِأَنْفُسِهِمْ وَبَدَّلُوا دُونَهُ
 مُجَاهِدُهُمْ وَجَاهَهُ وَآمَعَهُ أَعْدَاءَكَ ابْتِغَاءَ
 مَرْضَاتِكَ وَرَجَائِكَ وَتَصَدِّيقًا بِوَعْدِكَ وَ
 خَوْفًا مِنْ وَعِيدِكَ إِنَّكَ لَطِيفٌ لِمَا تَشَاءُ
 يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

و در سلامه المصداق شرحی در ثواب این زیارت نقل شد^{ست}
 که علقمه از امام باقر^آ آنرا روایت نموده و نیز آنحضرت
 بوی صیفر مایه که اگر ممکن شود هر روز زیارت کنی
 حسین را دران از خانه یا هر ناحیه که دران هستی پس
 بجا آوری که بر اوست ثواب جمیع آنچه که بیان شد
 و نیز در آنجا از امام صادق^آ روایت نموده که باین زیارت
 زیارت کرده میشود حسین بن علی نزد سر امیر المؤمنین
 علیهم السلام - انتهى

و نیز زیارت دیگر است که مشتمل است بر زیارت رسول
 خدا^ص و متضمن است تعزیه آنحضرت و سایر ائمه هدی
 صلوات الله علیهم اجمعین را و مناسب است که در این روز

یعنی روز عاشورا خوانده شود و آن مجلسی در زاد المعاد
متعرض است که اگر در آخر روز خوانده شود مناسب خواهد
بود و زیارت اینست اَللّٰهُمَّ عَلَیْكَ یَا وَارِثَ اَدَمَ صِفْوَةِ
اَللّٰهِ اَللّٰهُمَّ عَلَیْكَ یَا وَارِثَ نُوحٍ نَبِیِّ اَللّٰهِ
اَللّٰهُمَّ عَلَیْكَ یَا وَارِثَ اِبْرَاهِیْمَ خَلِیْلِ اَللّٰهِ
اَللّٰهُمَّ عَلَیْكَ یَا وَارِثَ مُوسَى كَلِیْمِ اَللّٰهِ
اَللّٰهُمَّ عَلَیْكَ یَا وَارِثَ عِیْسَى رُوحِ اَللّٰهِ
اَللّٰهُمَّ عَلَیْكَ یَا وَارِثَ مُحَمَّدٍ حَبِیْبِ اَللّٰهِ
اَللّٰهُمَّ عَلَیْكَ یَا وَارِثَ عَلِیِّ اَمِیرِ الْمُؤْمِنِیْنَ
وَلِیِّ اَللّٰهِ اَللّٰهُمَّ عَلَیْكَ یَا وَارِثَ الْحَسَنِ الشَّهِیدِ
سُبْحٰنَ رَسُوْلِ اَللّٰهِ اَللّٰهُمَّ عَلَیْكَ یَا بَنَ رَسُوْلِ اَللّٰهِ اَللّٰهُمَّ
یَا بَنَ الْبَشِیْرِ الْنَذِیْرِ وَابْنَ سَیِّدِ الْوَصِیَّیْنِ اَللّٰهُمَّ عَلَیْكَ
یَا بَنَ فَاطِمَةَ سَیِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِیْنَ اَللّٰهُمَّ
عَلَّیْكَ یَا اَبَا عَبْدِ اَللّٰهِ اَللّٰهُمَّ عَلَیْكَ یَا
خَیْرَةَ اَللّٰهِ وَابْنَ خَیْرِتِهِ اَللّٰهُمَّ عَلَیْكَ
یَا ثَارَ اَللّٰهِ وَابْنَ ثَارِهِ اَللّٰهُمَّ عَلَیْكَ

أَيُّهَا الْوَيْثُ الْمَوْتُورُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا
 الْإِمَامُ الْهَادِي الزَّكِيُّ وَعَلَى آرَوَاحِ
 حَلَّتْ بِفِنَائِكَ وَأَقَامَتْ فِي جَوَارِكَ وَ
 وَقَدَّتْ مَعَ زُوَارِكَ السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنِّي
 مَا بَقِيَتْ وَبَقِيَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ فَلَقَدْ
 عَظُمَتْ بِكَ الرَّزِيَّةُ وَجَبَتْ الْمُصَابُ
 فِي الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ وَفِي أَهْلِ السَّمَوَاتِ
 أَجْمَعِينَ وَفِي سُكَّانِ الْأَرْضِينَ فَإِنَّا لِلَّهِ
 وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ وَصَلَوَاتُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ
 وَتَحِيَّاتُهُ عَلَيْكَ وَعَلَى آبَائِكَ الطَّيِّبِينَ
 الْمُنْتَجِبِينَ وَعَلَى ذُرِّيَّتِهِمُ الْهُدَاةِ
 الْمَهْدِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُوَلَايَ
 وَعَلَيْهِمْ وَعَلَى رُوحِكَ وَعَلَى آرَوَاحِهِمْ
 وَعَلَى نُزُوبَتِكَ وَعَلَى تَرْبَتِهِمُ اللَّهُمَّ لِقِهِمْ
 رَحْمَةً وَرِضْوَانًا وَرَوْحًا وَرِجَانًا السَّلَامُ
 عَلَيْكَ يَا مُوَلَايَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ يَا بُنَّ

خَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَيَا بْنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ
 وَيَا بْنَ سَيِّدِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ
 عَلَيْكَ يَا شَهِيدُ يَا بْنَ الشَّهِيدِ يَا أَخَ
 الشَّهِيدِ يَا أَبَا الشُّهَدَاءِ اللَّهُمَّ بَلِّغْهُ
 عَنِّي فِي هَذِهِ السَّاعَةِ وَفِي هَذَا الْيَوْمِ
 وَفِي هَذَا الْوَقْتِ وَفِي كُلِّ وَقْتٍ تَحِيَّةَ كَثِيرَةٍ
 وَسَلَامًا مَّا سَلَّمَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةً اللَّهُ
 وَبَرَكَاتَةً يَا بْنَ سَيِّدِ الْعَالَمِينَ وَعَلَى الْمُسْتَشْهِدِينَ
 مَعَكَ سَلَامًا مُتَّصِلًا مَا اقْتَصَلَ الْبَلُّ وَالنَّهَارُ
 السَّلَامُ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ الشَّهِيدِ السَّلَامُ عَلَى
 عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ الشَّهِيدِ السَّلَامُ عَلَى
 الْعَبَّاسِ بْنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ الشَّهِيدِ
 السَّلَامُ عَلَى الشُّهَدَاءِ مِنْ وَلَدِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ
 السَّلَامُ عَلَى الشُّهَدَاءِ مِنْ وَلَدِ الْحَسَنِ السَّلَامُ
 عَلَى الشُّهَدَاءِ مِنْ وَلَدِ الْحُسَيْنِ السَّلَامُ عَلَى
 الشُّهَدَاءِ مِنْ وَلَدِ جَعْفَرٍ وَعَقِيلٍ السَّلَامُ عَلَى

كُلُّ مُسْتَشْهِدٍ مَعَهُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اللَّهُمَّ
 صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَبَلِّغْهُمْ عَنِّي تَحِيَّةً
 كَثِيرَةً وَسَلَامًا مَّا السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ
 أَحْسَنَ اللَّهُ لَكَ الْغَزَاءَ فِي وَلَدِكَ الْحُسَيْنِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
 فَاطِمَةَ أَحْسَنَ اللَّهُ لَكَ الْغَزَاءَ فِي وَلَدِكَ الْحُسَيْنِ السَّلَامُ عَلَيْكَ
 يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَحْسَنَ اللَّهُ لَكَ الْغَزَاءَ فِي وَلَدِكَ الْحُسَيْنِ
 السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ أَحْسَنَ اللَّهُ لَكَ الْغَزَاءَ فِي
 أَخِيكَ الْحُسَيْنِ يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ
 أَنَا ضَيْفُ اللَّهِ وَضَيْفُكَ جَارُ اللَّهِ وَجَارُكَ
 وَلِكُلِّ ضَيْفٍ وَجَارٍ قَرَى وَقَرَايَ فِي هَذَا
 الْوَقْتِ أَنْ تَسْأَلَ اللَّهَ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى أَنْ
 يَرْزُقَنِي فَكَأَنَّكَ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ إِنَّهُ سَمِيعُ
 الدُّعَاءِ قَرِيبٌ مُجِيبٌ

زیارت شهداء

ودر روز عاشورا زیارة شهداء مستحب است چنانکه در
 اقبال سید بن طاووس وارد گردیده است که چون

اراده زیارت شهداء را نمائی یا بنی پای حضرت امام حسین ^ع
 مقابل قبله که در اینجا قبر علی بن الحسین علیهم السلام ^{ست}
 بایست و اشاره بطرف انحضرت نما و بگو اَلَسَّلَامُ عَلَیْكَ
 يَا اَوَّلَ قَتِيلٍ مِنْ نَسْلِ خَيْرِ سُلَيْلٍ مِنْ سُلَالَةٍ
 اَبْرَاهِيمَ الْخَلِيلِ صَلَّى اللَّهُ عَلَیْكَ وَعَلَى اَبْنِكَ
 اِذْ قَالَ فِیْكَ قَتَلَ اللَّهُ قَوْمًا قَتَلُوكَ يَا بُنَىَّ
 مَا اَجَرَ اَهْمُ عَلَى الرَّحْمَنِ وَعَلَى اَنْتِهَالِ حُرْمَةِ
 الرَّسُولِ عَلَى الدُّنْيَا بَعْدَكَ الْعَفَا كَانِي بِكَ
 بَيْنَ يَدَيِ مَا ثَلَا وَلِلْكَافِرِينَ قَائِلًا اَنَا
 عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ نَحْنُ وَبَيْتُ اللَّهِ
 اَوَّلِيَّ بِالنَّبِيِّ اطْعُنْكُمْ بِالرُّمْحِ حَتَّى يَنْشُرِي
 اَصْرِيكُمْ بِالسَّيْفِ اَحْمِي عَنْ اَبِي ضَرْبَ
 غَلَامٍ هَاشِمِيٍّ عَرَبِيٍّ وَاللَّهِ لَا يَجُكُمُ فِينَا
 ابْنُ الدَّعِي حَتَّى قَضَيْتَ نَحْبَكَ وَلَقَبْتَ
 رَبَّكَ اَشْهَدُ اَنَّكَ اَوَّلِيَّ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
 وَاَنَّكَ ابْنُ رَسُولِهِ وَاَبْنُ حُجَّتِهِ وَاَمِينِهِ

حَكَمَ اللَّهُ عَلَى قَاتِلِكَ مَرَّةً بِنِ مُنْقِذِ بِنِ
 النُّعْمَانِ الْعَبْدِيِّ لَعْنَةُ اللَّهِ وَآخِرَاهُ وَصَنَ
 شِرْكُهُ فِي قَتْلِكَ وَكَانُوا عَلَيْكَ ظَهِيرًا
 أَصْلَاهُمُ اللَّهُ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا وَ
 جَعَلَنَا اللَّهُ مِنْ مُلَاقِيكَ وَمُرَافِقِيكَ وَمُرَافِقِي
 جَدِّكَ وَأَبِيكَ وَعَمِّكَ وَأَخِيكَ وَأُمِّكَ
 الْمَظْلُومَةِ وَأَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ مِنْ قَاتِلِكَ وَ
 أَسْأَلُ اللَّهَ مُرَافِقَتَكَ فِي دَارِ الْخُلُودِ وَأَبْرَأُ
 إِلَى اللَّهِ مِنْ أَعْدَائِكَ أُولَى الْجُودِ وَ
 السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ
 عَلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحُسَيْنِ الطِّفْلِ الرَّضِيعِ
 الْمَرْحِيِّ الصَّرِيعِ الْمُتَشَجِّطِ دَمًا مُتَصَعِّدِ
 دَمِهِ فِي السَّمَاءِ الْمَذْبُوحِ بِالسَّهْمِ فِي حَجَرِ
 أَبِيهِ لَعْنَةُ اللَّهِ رَامِيَهُ حَرَمَلَةً بِنَ كَاهِلِ
 الْأَسَدِيِّ وَذَوِيهِ السَّلَامُ عَلَى عَبْدِ اللَّهِ
 بْنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ مُبْلِىِ الْبَلَاءِ وَالْمُنَادِي

بِالْوَلَاءِ فِي عَرَصَةٍ كَرُبَلَا الْمَضْرُوبِ مُقْبِلًا
 وَمُدْبِرًا لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ هَانِي بْنُ ثُبَيْتٍ
 الْحَضْرِيِّ السَّلَامُ عَلَى أَبِي الْفَضْلِ الْعَبَّاسِ
 ابْنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ الْمُوَأْسِيِّ أَخَاهُ بِنَفْسِهِ
 الْأَخِيذُ لِيُغْدِيَهُ مِنْ أَمِيرِ الْغَادِي لَهُ الْوَأَقِي
 السَّاعِي إِلَيْهِ بِمَائِدِ الْمَقْطُوعَةِ يَدَاهُ لَعَنَ اللَّهُ
 قَاتِلَهُ يَزِيدُ بْنُ الرَّقَادِ الْحَبِثِي وَحَكِيمُ بْنُ
 الطَّفِيلِ الطَّائِي السَّلَامُ عَلَى جَعْفَرِ بْنِ أَمِيرِ
 الْمُؤْمِنِينَ الصَّابِرِ بِنَفْسِهِ مُحْتَسِبًا وَالنَّائِي
 عَنِ الْأَوْطَانِ مُفْتَرِبًا السُّتْسَلِيمِ لِلْقِتَالِ
 الْمُسْتَقْدِمِ لِلنِّزَالِ الْمَكْثُورِ بِالرِّجَالِ
 لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ هَانِي بْنُ ثُبَيْتٍ الْحَضْرِيِّ
 السَّلَامُ عَلَى عُثْمَانَ بْنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ سَمِيِّ
 عُثْمَانَ بْنِ مَظْعُونٍ لَعَنَ اللَّهُ رَأْمِيَهُ بِالسَّهْمِ
 خُولِيَّ بْنَ يَزِيدَ الْأَصْبَحِيَّ الْيَادِيَّ وَالْأَبَانِيَّ
 الدَّارِيَّ السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ

قَتِيلِ الْأَيَّادِيِّ الدَّارِمِيِّ لَعَنَهُ اللَّهُ وَضَاعَفَ
 عَلَيْهِ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا
 يَا مُحَمَّدُ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِكَ الصَّابِرِينَ السَّلَامُ
 عَلَى أَبِي بَكْرٍ بْنِ الْحَسَنِ الرَّكِيِّ الْوَلِيِّ الْمُرَحِّمِ
 بِالسَّهْمِ الرَّدِيِّ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ وَرَأِصِيهِ
 حَرَمَلَةَ بْنِ كَاهِلِ الْأَسَدِيِّ السَّلَامُ عَلَى
 الْقَاسِمِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْمَضْرُوبِ عَلَى
 هَامَتِهِ الْمَسْلُوبِ لَأَمَّتْهُ حِينَ نَادَى الْحُسَيْنَ
 عَمَّةُ فَجَلَّاهُ عَلَيْهِ عَمَّةُ كَالصَّقْرِ وَهُوَ يَفْخَصُ
 بِرِجْلَيْهِ التُّرَابَ وَالْحُسَيْنَ يَقُولُ بَعْدًا
 لِقَوْمٍ قَتَلُوكَ وَمَنْ خَصَمَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
 جَدُّكَ وَأَبُوكَ ثُمَّ قَالَ عَزَّ وَاللَّهُ عَلَى عَمِّكَ
 أَنْ تَدْعُوهُ فَلَا يُجِيبُكَ أَوْ أَنْ يُجِيبَكَ وَ
 أَنْتَ قَتِيلٌ جَدِيلٌ فَلَا يَنْفَعُكَ هَذَا وَاللَّهُ
 يَوْمَ كَثُرَ وَاتْرَهُ وَقَدْ نَاصِرُهُ جَعَلَنِي اللَّهُ
 مَعَكُمْ يَوْمَ جَمْعِكُمْ وَبَوَّأَنِي مَبَوِّأَكُمْ وَ

لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَكَ عُمَرَ بْنَ سَعْدٍ بْنِ عُرْوَةَ بْنِ
 نُفَيْلٍ الْأَزْدِيَّ وَأَصْلَاهُ وَجَحِيمًا وَأَعَدَّ لَهُ
 عَذَابًا أَلِيمًا السَّلَامُ عَلَى عَوْنِ ابْنِ عَبْدِ اللَّهِ
 بْنِ جَعْفَرٍ الطَّيَّارِ فِي الْجَنَانِ حَلِيفِ الْإِيمَانِ
 وَمُنَازِلِ الْأَقْرَانِ النَّاصِحِ لِلرَّحْمَنِ الثَّالِي
 لِمَثَانِي وَالْقُرَّانِ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ عَبْدَ اللَّهِ
 بْنَ قُطَيْبَةَ النَّبَهَانِيَّ السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ
 عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ الشَّاهِدِ مَكَانَ أَبِيهِ وَ
 الثَّالِي لِأَخِيهِ وَوَأَقِيهِ بَيْدَ نَيْمٍ لَعَنَ اللَّهُ
 قَاتِلَهُ عَامِرَ بْنَ نَهْشَلٍ التَّمِيمِيَّ السَّلَامُ
 عَلَى جَعْفَرِ بْنِ عَقِيلٍ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ وَرَامِيَهُ
 بِشَرِّ بَنِ خَوْطِ الْهَمْدَانِيَّ السَّلَامُ عَلَى
 عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَقِيلٍ لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ
 وَرَامِيَهُ عُمَرَ بْنَ خَالِدِ بْنِ أَسَدٍ الْجُهَنِيِّ
 السَّلَامُ عَلَى الْقَتِيلِ بْنِ الْقَتِيلِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
 مُسْلِمِ بْنِ عَقِيلٍ وَلَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ عَامِرَ بْنَ

صَعَصَعَةً وَقِيلَ اسَدُ بْنُ مَالِكٍ السَّلَامُ
عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُسْلِمٍ ابْنِ عَقِيلٍ
وَلَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ وَرَأْسِيهِ عَمْرُو بْنُ صَبِيحٍ
الصَّيْدَاوِيِّ السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ
بْنِ عَقِيلٍ وَلَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ لَقِيطُ بْنُ نَاشِرِ
الْجُهَنِيِّ السَّلَامُ عَلَى سُلَيْمَانَ مَوْلَى الْحُسَيْنِ
بْنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَلَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَهُ سُلَيْمَانَ
بْنَ عَوْفٍ الْخَضَرِيِّ السَّلَامُ عَلَى قَارِبِ مَوْلَى
الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ السَّلَامُ عَلَى مُنْجِ مَوْلَى الْحُسَيْنِ
بْنَ عَلِيٍّ السَّلَامُ عَلَى مُسْلِمِ بْنِ عَوْسَجَةَ
الْأَسَدِيِّ الْقَائِلِ لِلْحُسَيْنِ وَقَدْ آذَنَ لَهُ
فِي الْإِنْصِرَافِ أَنْحَنُ نُحْلَى عَنْكَ وَبِمِ
نَعْتَدُ رُعْدًا لَكُمْ مِنْ آدَاءِ حَقِّكَ لَا وَاللَّهِ
حَتَّى أَكْسُرَ فِي صُدُورِهِمْ رُحَى هَذَا وَ
أَضْرِبَهُمْ بِسَيْفِي مَا ثَبَتَ قَائِمُهُ فِي يَدِي
وَلَا أَفَارِقُكَ وَلَوْ لَمْ يَكُنْ مَعِيَ سِلَاحٌ أَقَاتِلُهُمْ

بِهِ لَقَدْ قَتَلَهُمْ بِالْحِجَارَةِ وَلَمْ أَفَارِقْكَ حَتَّى
 أَمُوتَ مَعَكَ وَكُنْتُ أَوَّلَ مَنْ شَرَعَ نَفْسَهُ
 وَأَوَّلَ شَهِيدٍ شَهِدَ اللَّهُ وَقَضَى حُجْبَهُ فَفُزْتَ
 وَرَبُّ الْكَعْبَةِ شَكَرَ اللَّهُ اسْتَقْدَامَكَ وَ
 مُوَاسَاتِكَ إِمَامَكَ إِذْ مَشَى إِلَيْكَ وَأَنْتَ
 صَرِيحٌ فَقَالَ يَرْحِمُكَ اللَّهُ يَا مُسْلِمَ بْنَ
 عَوْسَجَةَ وَقَرَأَ مِنْهُمْ مَنْ قَضَى حُجْبَهُ وَمِنْهُمْ
 مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا يَدَّ لَوْ أَنْتَ تَبْدِيلًا لَعَنَ اللَّهُ
 الْمُشْرِكِينَ فِي قَتْلِكَ عَبْدِ اللَّهِ الضَّبَّاجِي
 وَعَبْدَ اللَّهِ بْنِ خَشْكَارَةَ الْجَلِّيِّ وَمُسْلِمَ
 بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الضَّبَّاجِي السَّلَامُ عَلَى سَعْدِ
 بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْحَنْفِيِّ الْقَائِلِ لِلْحُسَيْنِ عَلَيْهِ
 السَّلَامُ وَقَدْ أَدِنَ لَهُ فِي الْإِنصَافِ لَا وَاللَّهِ
 لَا نُخْلِيكَ حَتَّى يَعْلَمَ اللَّهُ أَنَّا قَدْ حَفِظْنَا
 غَيْبَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
 فِيكَ وَاللَّهُ لَوْ أَعْلَمَ أَنِّي أُقْتَلُ ثُمَّ أُحْيَا

ثُمَّ أُحْرِقُ ثُمَّ أُذْرَى وَيُفْعَلُ بِي ذَلِكَ
 سَبْعِينَ مَرَّةً مَا فَارَقْتُكَ حَتَّى أَلْقَى حِمَامِي
 دُونَكَ وَكَيْفَ لَا أَفْعَلُ ذَلِكَ وَإِنَّمَا هِيَ
 مَوْتَةٌ أَوْ قَتْلَةٌ وَاحِدَةٌ ثُمَّ هِيَ بَعْدَهَا
 الْكَرَامَةُ الَّتِي لَا انْقِضَاءَ لَهَا أَبَدًا فَقَدْ
 لَقِيتُ حِمَامَكَ وَوَأَسَيْتُ إِمَامَكَ وَلَقِيتُ
 مِنَ اللَّهِ الْكَرَامَةَ فِي دَارِ الْمَقَامَةِ حَشَرْنَا
 اللَّهُ مَعَكُمْ فِي الْمُسْتَشْهِدِينَ وَرَزَقَنَا
 مَرَّافَقَتَكُمْ فِي أَعْلَى عِلِّيِّينَ السَّلَامُ عَلَى
 بَشِيرِ بْنِ عَمْرِو الْحَضَرِيِّ شَكَرَ اللَّهُ لَكَ قَوْلَكَ
 لِلْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقَدْ أَذِنَ لَكَ
 فِي الْأَنْصَرِافِ أَكَلْتَنِي إِذَا السَّبَاعُ حَيًّا
 إِنْ فَارَقْتُكَ وَأَسْأَلُ عَنْكَ الرُّكْبَانَ وَأَخَذُ
 لَكَ مَعَ قِلَّةِ الْأَعْوَانِ لَا يَكُونُ هَذَا أَبَدًا
 السَّلَامُ عَلَى يَزِيدَ بْنِ حُصَيْنٍ الْهَمْدُ لِي
 الْمُشْرِفِي الْقَارِي الْمَجْدَلِي بِالْمَشْرِفِي

السَّلَامُ عَلَى عُمَرَ بْنِ كَعْبٍ الْأَنْصَارِيِّ السَّلَامُ
 عَلَى نَعِيمِ بْنِ الْحَجَلَانِ الْأَنْصَارِيِّ السَّلَامُ
 عَلَى زُهَيْرِ بْنِ الْقَيْنِ الْجَلِيِّ الْقَائِلِ لِلْحُسَيْنِ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقَدْ آذَنَ لَهُ فِي الْأَنْصَرَفِ
 لَا وَاللَّهِ لَا يَكُونُ ذَلِكَ أَبَدًا أَتْرَكَ بْنُ
 رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَسِيرًا
 فِي يَدِ الْأَعْدَاءِ وَأَنْجُوهُ إِلَّا أَرَانِي اللَّهُ
 ذَلِكَ الْيَوْمَ السَّلَامُ عَلَى عُمَرَ وَبَنِي قُرْطُطَةَ
 الْأَنْصَارِيِّ السَّلَامُ عَلَى حَبِيبِ بْنِ مُظَاهِرٍ
 الْأَسَدِيِّ السَّلَامُ عَلَى الْحُرِّ بْنِ يَزِيدٍ الرَّيَّاحِيِّ
 السَّلَامُ عَلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمِيرٍ الْكَلْبِيِّ السَّلَامُ
 عَلَى نَافِعِ بْنِ هِلَالٍ بْنِ نَافِعِ الْجَلِيِّ الْمُرَادِيِّ
 السَّلَامُ عَلَى أَنَسِ بْنِ كَاهِلٍ الْأَسَدِيِّ السَّلَامُ
 عَلَى قَيْسِ بْنِ مُسْهِرٍ الصَّيْدَاوِيِّ السَّلَامُ
 عَلَى عَبْدِ اللَّهِ وَعَبْدِ الرَّحْمَنِ ابْنَيْ عُرْوَةَ
 بْنِ حِرَاقٍ الْغِفَّارِيِّينَ السَّلَامُ عَلَى عَوْنِ بْنِ

حوى مولى ابي ذر الغفاري السلام على
 شبيب بن عبد الله النخشي السلام
 على حجاج بن زيد السعدي السلام على
 قاسط وكرش ابني زهير التغلبيين
 السلام على كنانة بن عتيق السلام
 على ضرغام بن مالك السلام على حوى
 بن مالك الضبي السلام على عمرو بن
 ضبيعة الضبي السلام على زيد بن
 ثابت القيسي السلام على عبد الله
 وعبيد الله ابني يزيد بن ثابت
 القيسي السلام على عامر بن مسلم
 السلام على قعيب بن عمرو النخري
 السلام على سارية مولى عامر بن مسلم
 السلام على سيف بن مالك السلام
 على زهير بن بشر الخثعمي السلام على زيد
 بن معقل الجعفي السلام على حجاج بن

مَسْرُوقِ الْجَحْفِيِّ السَّلَامُ عَلَى مَسْعُودِ بْنِ
 الْحَجَّاجِ وَأَبْنَيْ السَّلَامِ عَلَى تَجْمَعِ بْنِ
 عَبْدِ اللَّهِ الْعَائِدِيِّ السَّلَامُ عَلَى عَمَّارِ
 بْنِ حَسَّانِ بْنِ شُرَيْحِ الطَّلَافِيِّ السَّلَامُ
 عَلَى حَيَّانِ بْنِ الْحَارِثِ السَّلَامُ عَلَى الْأَزْدِيِّ
 السَّلَامُ عَلَى جَنْدَبِ بْنِ حَجْرٍ الْخَوْلَانِيِّ
 السَّلَامُ عَلَى عُمَرَ بْنِ خَالِدِ الصَّيْدَاوِيِّ
 السَّلَامُ عَلَى سَعِيدِ مَوْلَاهُ السَّلَامُ عَلَى
 يَزِيدِ بْنِ زِيَادِ بْنِ الْمَظَاهِيرِ الْكَنْدَرِيِّ
 السَّلَامُ عَلَى زَاهِدِ مَوْلَا عَمْرِو بْنِ
 الْحُمَيْقِ الْخُزَاعِيِّ السَّلَامُ عَلَى جَبَلَةَ بْنِ
 عَلِيِّ الشَّيْبَانِيِّ وَالسَّلَامُ عَلَى سَالِمِ
 مَوْلَى بَنِي الْمَدِينَةِ الْكَلْبِيِّ السَّلَامُ
 عَلَى أَسْلَمِ بْنِ كَثِيرِ الْأَزْدِيِّ الْأَعْرَجِ
 السَّلَامُ عَلَى زُهَيْرِ بْنِ سَلِيمِ الْأَزْدِيِّ
 السَّلَامُ عَلَى قَاسِمِ بْنِ حَبِيبِ الْأَزْدِيِّ

السَّلَامُ عَلَى عُمَرُ بْنُ جَنْدَبٍ الْحَضْرِي
 السَّلَامُ عَلَى أَبِي ثَمَامَةَ عُمَرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ
 الصَّائِدِي السَّلَامُ عَلَى حَنْظَلَةَ بْنِ
 أَسْعَدِ الشَّيْبَانِي السَّلَامُ عَلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ
 بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْكَدِيدِ الْأَرَحِي السَّلَامُ
 عَلَى عَمَّارِ بْنِ أَبِي سَلَامَةَ الْهَمْدَانِي
 السَّلَامُ عَلَى عَابِسِ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ الشَّاذِلِي
 السَّلَامُ عَلَى شَوْزَبِ بْنِ مَوْلى شَاكِرِ
 السَّلَامُ عَلَى شَيْبِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ
 سَرِيعِ السَّلَامُ عَلَى مَالِكِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ
 بْنِ سَرِيعِ السَّلَامُ عَلَى الْجَرِيحِ الْمَأْسُورِ
 سَوَّارِ بْنِ أَبِي جَمِيرٍ الْقُصَيْبِيِّ الْهَمْدَانِي
 السَّلَامُ عَلَى الْمُرْتَثِ مَعْدُ عُمَرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ
 الْجَنْدَعِيِّ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا خَيْرَ أَنْصَارِ
 السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا صَبْرُ تُمْ فَيَعْمُ عَقْبِي
 الدَّارِ بَوَّاءُ كَرَّمَ اللَّهُ مَبِوَأَهُ الْأَبْرَارِ

أَشْهَدُ لَقَدْ كَشَفَ اللَّهُ لَكُمْ الْغِطَاءَ وَمَحَدَّ
 لَكُمْ الْوِطَاءَ وَأَجْزَلَ لَكُمْ الْعُطَاءَ وَكُنْتُمْ
 عَنِ الْحَقِّ غَيْرَ بَطَّاءٍ وَأَنْتُمْ لَنَا فُرْطَاءُ
 وَفَحْنُ لَكُمْ خُلَطَاءُ فِي دَارِ الْبَقَاءِ وَالسَّلَامِ
 عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

دراداب زیارت

خاتمه دراداب زیارت است بدانکه از برای زیارت ادای
 چند است که بر زیارت کننده لازم است افراد و نظر داشته باشد
 چه بجا آوردن اداب از معرفت بشمار میرود بمراندازه که انسان
 با معرفت باشد ملاحظه اداب را زیاده ترکند منتفی از برای
 معرفت در جاتی است که بحسب اشخاص فرق میکند و بسبب
 معرفت است که انسان طرف توجه بزدان و خلفا و می میشود
 در کافی است امیرالمومنین علیه السلام فرمود فَلَائِدُ خُلُ الْخِئَةِ
 إِلَّا مَنْ عَرَفَنَا وَعَرَفْنَاهُ وَلَا يُدْخِلُ النَّارَ إِلَّا مَنْ أَنْكَرْنَا وَأَنْكَرْنَا
 حضرت امام صادق میفرماید لَا يَقْبَلُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَمَلًا إِلَّا بِمَعْرِفَةٍ
 وَلَا مَعْرِفَةٍ إِلَّا بِعَمَلٍ مَنْ عَرَفَ دَلَّتْهُ الْمَعْرِفَةُ عَلَى الْعَمَلِ وَمَنْ لَمْ يَعْمَلْ
 فَلَا مَعْرِفَةَ لَهُ إِنْ الْإِيمَانَ بَعْضُهُ مِنْ بَعْضٍ خَلَا صَدِّ خَيْرَانِ است که

نمیپندیرد خدا علی را مگر بمعرفت و معرفت هست مگر بعمل پس
 کسیکه دارای معرفت بشود و ادا میکند او را معرفت بر عمل و کسیکه
 عمل نکند پس برای او معرفتی نیست بدو ستیکه ایمان بعضی ازان
 وابسته است به بعضی دیگر (یعنی ایمان احکام از سلسله و از بهم
 پیوند میباشند نقص بعضی ازان موجب نقص ایمان خواهد بود)
 پس در حقیقت عمل یا آداب در موقع حضور مشاهد مشرفه و زیارت
 نمودن مقامات مقدسه معصومین از ایمان است و بفراندازه که
 معرفت شخص نسبت بامام زیاد باشد بالطبع در موقع زیارت
 مراعات آداب زیاد تر کند و با توجه زیارت بخواند از اینجا است
 که در روایات عمل یا آداب هنگام زیارت و دعا آمده است از جمله
 آداب زیارت طهارت بدن و پاکیزگی لباس است پس سنت
 است از برای زائر چون برای زیارت مهیا شود غسل کند
 وضو گیرد با طهارت تن و لباس پاکیزه برای زیارت آماده
 گردد بلکه بقدر امکان لازم است که دل خود را از هر لایشه
 پاک کند با حضور دل و خضوع و خشوع مشغول زیارت
 شود و تا ممکن است کوشش کند معانی کلمات زیارت را
 درک کند و بداند که با امام خود چه میگوید و چه خطاب
 میکند مخصوصاً هنگام زیارت احوالات امام و
 مظلومیت آن بزرگوار و مقام روحانی او را در نظر گیرد
 و باندازه کوچکی خود در مقابل آن حجت خدا عرض ندام

نموده و فروتنی را از دست ندهد در این هنگام است که
 انسان زائر گوش و می، چشم و می، زبان و می و قلب و می
 در اختیارش مییابد باد لے شکسته و خاطر محزون و
 علاقه صندی فوق العاده متوجه زیارت میشود و از
 قریه دل تکلم با امام خود نموده و بخطاب السلام علیک
 مشغول میگردد مخصوصاً هنگامیکه زائر از نزدیک زیارت
 کند باید با کمال وقار روانه روضه مقدسه امام شود
 دل و زبان خود را بیاد خدا و درود بر محمد مصطفی و
 اهل بیت آنحضرت مشغول کند چون وارد روضه
 میشود اذن دخول بخواند پاهای راست را پیش دارد
 با کمال حضور قلب وارد شود و نزد ضریح زیارت بخواند
 و تا ممکن ایستاده با تمام توجه زیارت کند و از آداب
 زیارت دو رکعت نماز زیارت است که بعد از زیارت
 خوانده می شود و هرگاه زیارت از دور باشد بجا آوردن
 دو رکعت نماز قبل از زیارت نیز آمده است ولی اگر بعد
 از زیارت نیز خوانده شود باکی نیست و از آداب حضور
 روضه ها می مقدس است که زائر بقدر امکان
 تلاوت قرآن نماید دعا کند بلکه نماز واجب خود را
 در آنجا بجا آورد که از برای آن شرافت بسیار و
 اجرهای زیاد است مخصوصاً در حائر حسینی

صلوات الله علیه نظر بیشتر است مقام مسافر بخیر است
 بین قصر و اتمام از جمله اموریکه لحاظ آن بر ضرر و آزار لازم
 است آنست که در اعتبار مقدس سر آئمه نسبت بمعاونت
 فقر و ضعف و سادات و اهل علم و دادن خیرات و صدقات
 و میراث کوتاهی نکنند که در اثر آن خدمتی بزرگ
 بنگاهداری از آن مقامات مقدس نموده اند و البته اجر
 این گونه امور در آن اعتبار مقدس بمراتب زیادتر
 از جاهای دیگر خواهد بود و از آداب زیارت آنست
 که چون نزار خیال مراجعت کند دعا بر آیه مراجعت مستحب
 است و از آداب زیارت آنست که نزار تا هنگامی که در
 حرم مطهر می باشد از حرف بیجا بپرهیزد فشار بر یکدیگر
 نیاورند هنگام بیرون آمدن پائے چپ را جلو دارد
 و در دل داشته باشد که باز خداوند آنها را موفق نمود
 بزیارت عودت کنند فرمود صاحب شریعت اسلام ص
 نیت المرء خیر من عمله و نیز فرمود الأعمال بالنیات
 خداوند همگی را موفق بمعرفت خافوا ده رسالت و زیارت
 مشاهده مشرفه و شفاعت آنان فرماید انشاء الله تعالی
 عصر جمعه ذی قعدة الحرام ۱۳۵۹ هجری در بمبئی
 با تمام رسید

کمترین بندگان محمد حسن النجفی

ALLAMA IQBAL LIBRARY

19262

THE JAMMU & KASHMIR UNIVERSITY
LIBRARY.

DATE LOANED

Class No.

292

Book No.

2247

Vol.

Copy

Accession No.

19247

u & Kashmir
y Library,
ar.

Overdue charge of one
anna per-day will be
charged for each volume
kept after the due date.
2. Borrowers will be held
responsible for any dam-
age done to the book
while in their possession.

ALLAMA IQBAL LIBRARY

UNIVERSITY OF KASHMIR
HELP TO KEEP THIS BOOK
FRESH AND CLEAN